

ΚΟΝΙΤΣΑ

56. Μάης - Ιούνης 1994

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

***

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 56 · ΔΡΧ. 200
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Μια πρόταση στο Δήμο.	489
Ελληνοαλβανική συνάντηση στην Κόνιτσα	491
Η Δοξασμένη Κοιλάδα. Η. Παπαζήση	494
Η Φούρκα της Ηλείου, Χ.Γ. Εξάρχου ...	496
Ο Λάζαρος παλιά, Σ. Οικονόμου	499
Τσιγάρο ή υγεία, Ι.Τ.	501
Πάθημα χωρικού, Α. Ευθυμίου	503
Ανάβαση στο Σμόλικα, Α. Κορτσινόγλου	505
Λαογραφικό μουσείο Ελαφότοπου Ν. Ζώτου	507
Εορτασμός Πρωτομαγιάς στο Ελεύθερο Δ. Μπόγδου	508
Ο Αντώνης Τσάπης, Β. Λαμπρίδη	510
Γλωσσάρι, Θ. Ζιώγα	512
Ποίηση, Τ. Κανάτση	516
Ανάσταση εκ νεκρών, Γ.Δ. Τσίτσου	517
Προστασία περιβάλλοντος, Β. Νίκου	519
Κώνωψ επί κέρατος βοός, Α. Κολιού	520
Σχέση ανατροφής, Α. Κολιού	521
Σύλλογοι Κόνιτσας, Λ. Εξνεπίδη	522
Αποτελέσματα Ευρωεκλογών	523
Πανελλήνια Ορειβατική Συνάντηση	524
Ευεργέτης που έφυγε, Γ.Δ. Γεωργάκη	525
Συνεχιστής παράδοσης, Σ.Τ.	526
Νεκρολογία Α. Βενέτη, Θ.Π.	527
Ειδήσεις - Κοινωνικά	528

ΔΕΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Φωτ. εξώφ. Αώος-Στόμιο

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100

Τηλ. (0655) 22.464 - 22.212

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1000
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

**Για την Αθήνα, στο Νικολ. Δ. Καζαρία
Εμμ. Μπενάκη 24. Τηλ. 36 27 725**

Μια πρόταση στο Δήμο

Σε πολλά μέρη του κόσμου υπάρχουν κάποια φυσικά ή τεχνητά μνημεία που προσελκύουν επισκέπτες, με επακόλουθο την απασχόληση των κατοίκων με την οικονομική αναβάθμιση.

Και στην Κόνιτσα υπάρχει η προοπτική για καλύτερο μέλλον των κατοίκων της, αν αξιοποιήσουμε με σύνεση τις φυσικές της δυνατότητες, αλλά ταυτόχρονα και κάθε τι που μπορούμε να αντλήσουμε από την τέχνη και την παράδοση των προγόνων μας.

Γράφοντας τούτο το άρθρο μου 'ρχεται στο νου κάποια παλιά προσπάθεια που έμεινε χωρίς συνέχεια, ενώ θα μπορούσε, αν γινόταν πράξη, να φέρει μεγάλο όφελος στον τόπο.

Ήταν το 1980 - αν θυμάμαι καλά - όταν με πρόταση του γράφοντα επισκεφτήκαμε τον κ. Βρέλλη στο μουσείο του των "κέρινων ομοιωμάτων", ο τότε δήμαρχος Σπ. Γκότζος και τρεις σύμβουλοι του Δήμου Κόνιτσας, να συζητήσουμε και να πάρουμε τη γνώμη του καλλιτέχνη για τη δημιουργία ενός μουσείου στην Κόνιτσα.

Καταλήγοντας, συμφωνήσαμε ότι στην Κόνιτσα υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις για ένα μουσείο λαϊκής αρχιτεκτονικής.

Επισημίναμε το κτίριο του "Χουσεϊν μπέη" με τον περιβάλλοντα χώρο και ο κ. Βρέλλης μας παρώτρυνε να συστήσουμε μια ομάδα από μηχανικούς, αρχιτέκτονες και άλλους ειδικούς για μελέτη και αξιοποίηση του όλου χώρου, ώστε με την κατάλληλη διαμόρφωσή του να γίνει ένα μοναδικό μουσείο της λαϊκής αρχιτεκτονικής, μοναδικό στο είδος του.

Θα κατασκευάζονταν, δηλαδή, τοίχοι, γωνίες σπιτιών, φούρνοι, τζάκια και διάφορα άλλα κτίσματα που να δείχνουν τη μαστορική σοφία των παλιών μαστόρων. Όλα αυτά, μαζί με το υπάρχον αρχοντικό, που είναι μόνο του μουσειακό δείγμα της παλιάς αρχιτεκτονικής, θα αποτελούσαν έναν αξιόλογο χώρο.

Αν γινόταν και ένας νερόμυλος μεταξύ αρχοντικού και Δημαρχείου (όπως είχαμε προτείνει και παλιότερα από τις στήλες του περιοδικού μας), μαζί με τη διαμόρφωση του χώρου στο παλιό γεφύρι (αφαίρεση σιδερένιου), θα είχαμε στην Κόνιτσα μια σειρά από έργα των μαστόρων μας που θα τα θαύμαζαν όσοι περνούν από την πόλη.

Και όχι μόνον οι απλοί επισκέπτες, αλλά, όπως έλεγε ο κ. Βρέλλης, θα έρχονταν απ' όλη τη χώρα και από ξένα πολυτεχνεία ακόμα φοιτητές για σεμινάρια επί τόπου, για σπουδή στη λαϊκή αρχιτεκτονική. Μπορεί, λοιπόν, να καταλάβει κανείς την αξία που θα 'χε για την Κόνιτσα και γενικά για όλη

την επαρχία της ένα τέτοιο έργο.

Αυτά ως προς το παρελθιόν. Πέρασαν από τότε δεκατέσσερα χρόνια και πολύ νερό κύλησε κατω από τη γέφυρα του Αώου....

Πλησιάζουμε το 2.000 μ.Χ. και δεν μπορέσαμε ή μάλλον δε θελήσαμε, ούτε τα σιδηρικά της καινούριας γέφυρας ν' αφαιρέσουμε, ώστε να φανεί το μεγαλείο από το έργο των προγόνων μας!

Εμείς πιστεύουμε ότι αν και χάσαμε πολύτιμο χρόνο (στα δεκατέσσερα χρόνια που πέρασαν από τότε, θα εί-

χαν γίνει όλ' αυτά πραγματικότητα αν είχαμε ξεκινήσει τότε...).

Παρ' όλα αυτά μπορούμε και σήμερα ακόμα να προλάβουμε "το τραίνο της ιστορίας, αν και τώρα αμέσως ο Δήμος αποφάσιζε να υιοθετήσει αυτή την πρόταση και να την υλοποιήσει. Τώρα ίσως να είναι πιά εύκολα τα πράγματα (από οικονομικής πλευράς) αν ενταχθεί το έργο σε κάποιο από τα τόσα ΕΟΚΙΚΑ προγράμματα που καταρτίζονται.

"Αμ έπος, αμ έργον" λοιπόν, όπως έλεγαν και οι Αρχαίοι, κ. Δήμαρχε...

Σ.Τ.

ΕΝΩΣΗ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Την Τετάρτη, 18-5-1994, στο κέντρο "Λιθαρίτσια" έγιναν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη οριστικού Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) και Ελεγκτικής Επιτροπής (Ε.Ε.) της Ένωσης Κονιτσιωτών Ιωαννίνων.

Το νέο Δ.Σ. συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Ζακόπουλος Χρήστος, Πρόεδρος
Γκούντας Παναγιώτης, Αντιπρόεδρος

Καλτσούνης Ευάγγελος, Γεν. Γραμματέας

Λάμπρου Γεώργιος, Ταμίας
Μούσιου-Σάλτα Μαρία, Μέλος
Παπαδιαμάντη-Σάλτα Αρετή, Μέλος

Σουρέλης Δημήτριος, Μέλος

Για την Ε.Ε. εκλέχτηκαν οι: Τσίπης Απόστολος, Τσιαλογιάννης Δημήτριος και Χρηστίδης Σπύρος.

Η Σ.Ε. του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ" συγχαίρει θερμά όσους εκλέχτηκαν στα όργανα της Ένωσης, τους εύχεται κουράγιο και δύναμη για την προώθηση των σκοπών της Ένωσης και υπόσχεται κάθε δυνατή συμπαράσταση.

Ακόμη καλεί όλους τους Κονιτσιώτες (από την Κόνιτσα και τα χωριά της Κόνιτσας) να συμμετάσχουν στην προσπάθεια που γίνεται και ένα πρώτο βήμα είναι να γίνουν μέλη της Ένωσης. Για το σκοπό αυτό μπορούν να απευθύνονται σ' οποιαδήποτε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σ.Ε.

ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Πραγματοποιήθηκε στην Κόνιτσα η πρώτη Ελληνοαλβανική συνάντηση για την προστασία του περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς των δύο χωρών.

Η Συνάντηση έγινε στις 19-20 Ιουνίου στο Δημαρχείο της Κόνιτσας με διοργανωτή την ελληνική Επιτροπή Διεθνούς Δημοκρατικής Αλληλεγγύης, που εδρεύει στην Αθήνα και τη συνεργασία του Δήμου "ΚΟΝΙΤΣΑ".

Στο Συνέδριο συμμετείχαν από Αλβανικής πλευράς οι εξής:

MITAL SANITATU Φυσικός - μετεωρολόγος στο Πανεπιστήμιο Τιράνων.

TRIFON ZIOU: Σπηλαιολόγος καθηγητής φυσικής γεωγραφίας στο Πανεπιστήμιο της Σκόδρας.

FERDINADN BEGO: Βιολόγος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Τιράνων.

IRENA SHERAMETI Βιολόγος καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Τιράνων και γραμματέας Ομοσπονδίας οικολογικών οργανώσεων στα Τίρανα.

QEMAL RIZVANOLLI: μηχανικός - δασολόγος

ΓΚΕΛΙΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ γεωπόνος στο Αργυρόκαστρο. **ΝΑΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ** δάσκαλος από το Αργυρόκαστρο, εκπρόσωπος της Ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία.

ΒΑΣΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ: δικηγόρος από τα Τίρανα, εκπρόσωπος της ελληνικής μειονότητας στα Τίρανα.

Όλοι τους ανήκουν σε οικολογικές οργανώσεις, μέλη της Ομοσπονδίας P.P.N.E.A. που εδρεύει στα Τίρανα.

Από ελληνικής πλευράς συμμετείχαν:

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ δικηγόρος στον Άρειο Πάγο και εκπρόσωπος της ελληνικής Επιτροπής Διεθνούς και Δημοκρατικής Αλληλεγγύης.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΧΑΤΖΗΦΡΑΙΜΙΔΗΣ: δήμαρχος Κόνιτσας.

ΚΑΝΕΛΛΑ ΧΑΝΙΑ: Φιλολόγος καθηγήτρια και μέλος της ανωτέρω επιτροπής.

ΣΩΤ. ΤΟΥΦΙΔΗΣ: υπεύθυνος του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ"

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ: αναπληρωτής Δημάρχου Κόνιτσας και πρόεδρος του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου.

ΕΠΙΧΑΡΙΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ: λυκειάρχης φιλόλογος στο Λύκειο Κόνιτσας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: καθηγητής σωματ. αγωγής και μέλος του Δ.Σ. του οικολογικού - αθλητικού και πολιτιστικού συλλόγου "ΠΡΑΞΙΣ".

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΑΠΤΗΣ: Εκπρόσωπος του Δημ. Ραδιοφώνου Κόνιτσας και μέλος του Δ.Σ. του συλλόγου "ΠΡΑΞΙΣ".

Παρεμβάσεις έκαναν διάφοροι εκπρόσωποι φορέων και μεμονωμένα άτομα.

Οι εργασίες του Συνεδρίου έγιναν σε πνεύμα αλληλοκατανόησης, φιλίας και συνεργασίας με αναφορές σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος όπως π.χ. εκδίωξη των χιλιάδων τόνων τοξικών αποβλήτων που έχουν μεταφερθεί από τη Γερμανία στο έδαφος της Αλβανίας προξενώντας σοβαρότατους κινδύνους για την υγεία των κατοίκων.

Προστασία της χλωρίδας και Πανίδας της περιοχής. Συνεργασία μεταξύ των δύο χωρών σε εξερεύνηση των σπηλαίων της περιοχής.

Δυνατότητα κοινών εκδόσεων, εντύπων και περιοδικών για θέματα και προβλήματα οικολογίας και φύσης.

Θέματα αντιμετώπισης πυρκαγιών στα δάση της περιοχής μας και αποτροπής μόλυνσης των ποταμιών μας.

Διαφύλαξη και αξιοποίηση ιστορικών μνημείων, τόσο στην Αλβανία, όσο και στην περιοχή μας, συμπεριλαμβανομένης και της ελληνικής γλώσσας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη γειτονική χώρα.

Συνεργασία για ενέργειες προώθησης πολιτιστικών δεδομένων των δύο χωρών με σκοπό τη διαφύλαξη, διάδοση και γνώση ευρύτερα.

Οι εργασίες του Συνεδρίου έληξαν με εκλογή οκταμελούς Επιτροπής συνεργασίας για την προώθηση των ζητημάτων που τέθηκαν στο Συνέδριο και την προετοιμασία της επόμενης συνάντησης στην Αλβανία.

Οι σύνεδροι τέλος εξέδωσαν κοινή απόφαση που δόθηκε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και έχει ως εξής:

ΚΟΙΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΝΕΔΡΩΝ ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία την Κόνιτσα από 17 έως 19 Ιουνίου 1994 η Α΄ Ελληνοαλβανική Συνάντηση για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς με πρωτοβουλία της Ελληνικής Επιτροπής Διεθνούς Δημοκρατικής Αλληλεγγύης (Ε.Ε.Δ.Δ.Α.) την φιλοξενία του Δημάρχου Κόνιτσας και την συπαράσταση του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ".

Στην συνάντηση αυτή που έγινε για πρώτη φορά στην ιστορία των δύο χωρών, συμμετείχαν αντιπρόσωποι οικολογικών και πολιτιστικών οργανώσεων από την περιοχή της Κόνιτσας και της Αλβανίας.

Η συνάντηση διεξήχθη με πνεύμα φιλίας και αλληλοκατανόησης και εκφράστηκε η αισιόδοξη προοπτική για ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

Οι Σύεδροι (βιολόγοι - γεωγράφοι - σπηλαιολόγοι - ζωολόγοι - δασολόγοι - φιλόλογοι και νομικοί) αφού συζήτησαν διάφορα προβλήματα προστασίας του περιβάλλοντος εξέφρασαν την έντονη διαμαρτυρία τους για την αποθήκευση χιλιάδων τόννων τοξικών αποβλήτων στην Αλβανία, τους οποίους έστειλαν ευρωπαϊκές εταιρείες και κυβερνήσεις. Είναι επείγουσα ανάγκη τα τοξικά αυτά απόβλητα να επιστρέψουν από εκεί που ήρθαν.

Γι αυτό καλούν εταιρείες και κυβερνήσεις να τα πάρουν πίσω.

Οι Σύεδροι διεκήρυξαν επίσης την πίστη τους στις αρχές της Συνεργασίας, της αλληλεγγύης, της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της φιλίας, και καταδίκασαν την παραβίαση των παραπάνω αρχών απ' όπου κι

αν προέρχονται.

Τέλος ορίστηκε οχταμελής κοινή ελληνοαλβανική επιτροπή στην οποία συμμετέχουν (4) Έλληνες και (4) Αλβανοί με Πρόεδρο τον Δήμαρχο Κόνιτσας κ. Πρόδρομο Χατζηεφραιμίδη.

Η επιτροπή αυτή θα αναλάβει την διοργάνωση της Β΄ Ελληνοαλβανικής Συνάντησης τον επόμενο χρόνο στην Αλβανία.

Η ΔΟΞΑΣΜΕΝΗ ΚΟΙΛΑΔΑ

(Ηλεκάνη του Αώου)

(Συνέχεια του προηγούμενου 42ον)

Εκτός απ' τους Πάδες, όπως προαναφέραμε, η μαφία του τυχοδιώκτη Διαμάντη, και στο χωριό Φούρκα βία και εν ονόματι της Ιταλικής εξουσίας κατέλαβε το ελληνικό Διδακτήριο και αυθαίρετα και παράνομα ρουμανικό σχολείο εγκατέστησε.

Οι περισσότεροι κάτοικοι του χωριού Φούρκας και οι απ' το ίδιο χωριό καταγόμενοι διδάσκαλοι Αδαμάντιος Ταμπούρης, Γεώργιος Παπακώστας, Κων. Μόκκας και η Νηπιαγωγός Ευγενία Εξάρχου, σθεναρά και αποφασιστικά αντέδρασαν στη λειτουργία ενός τοιούτου ανεπιθύμητου σχολείου και έντονα διαμαρτηρήθησαν. Ακολούθησαν βιοπραγίες, εκβιασμοί, συκοφαντίες εναντίον των διαμαρτυρομένων, το δε ενδιαφέρον της Ιταλικής Στρατιωτικής Διοίκησης για τη λειτουργία του παράνομου αυτού σχολείου ως απ' τα διασωθέντα γραπτά στοιχεία αποδεικνύεται υπήρξε έκδηλο.

Για όσα στη Φούρκα απ' τους ολίγους οπαδούς του Διαμάντη διαπράχθησαν λεπτομερώς αναφέρει σε σχετική διατριβή του ο εκλεκτός συνάδελφος και τέως Επιθεωρητής στοιχειώδους Εκπαίδευσης κ. Χρίστος Γκόγκας και ένεκα τούτου δεν θα επεκταθούμε σ' αυτά για να μη ως απ' το κύριο θέμα μας απομακρυνθούμε που είναι η Κοιλάδα του Αώου.

Δεν δυνάμεθα όμως να μη μνημονύσουμε την άθλια επισιτιστική κατάσταση που το ζοφερό έτος 1942 στην

περιφέρεια Κονίτισης επεκράτησαν, τις θλιβερές συνέπειες που η ενσκήψασα ασθένεια της Πείνας είχε και προς πρόληψη περισσότερων δεινών τη συμπαράσταση της Πολιτείας δια της εξής αναφοράς εξητήσαμε.

Ελληνική Πολιτεία

Επιθεωρητής Δημ. Σχολείων Κονίτισης

Αριθ. πρωτ. 583

Εν Κονίτιση τη 15 Ιουνίου 1942.

Προς

Την Γενικήν Δ/σιν Ηπείρου Δ/σιν Εσωτερικών

Ιωάννινα

Λαμβάνω την τιμήν ν' αναφέρω υμίων ότι ως διεπιστώσαμε κατά τας εν τη Περιφέρειά μου ενεργηθείσας επιθεωρήσεις σχολείων, η κατάσταση των μαθητών και των κατοίκων των περισσότερων χωρίων ιδίως των ορεινότερων από επισιτιστικής απόψεως είναι τραγική.

Οι περισσότεροι εκ τούτων, επώλησαν τα υπάρχοντά των και ό,τι τιμαλφές είχαν και τώρα εν απελπισία και απογνώσει ευρισκόμενοι, διερωτώνται, τι θα πράξωσι, πως θα μετριάσουν το κακόν, πως θα αποσοβήσωσι τον επικρεμάμενον σκληρόν κίνδυνον της πείνας.

Τραγικωτέρα ακόμη είναι η κατάσταση των εν ωρισμένοις χωρίοις της περιφέρειάς ταύτης υπηρετούντων Διδασκάλων και λοιπών Δημοσίων υπαλλήλων. Αξιοθρήνητον το δρώμενον θέαμα ωρισμένων διδασκάλων περι-

φορομένων ως μεταπωληταί με σκεπάματα επ' ώμου, και φορτωμένων με πιπλα, δια να πωλήσωσι ταύτα αντί οκάς - αραβοσίτου.

Συγκινητικόν και τραγικώτατον το ρωμένον θέαμα, ίνα διδάσκαλοι και μαθηταί επαιτώσι, διδάσκαλοι και μαθηταί επιστρέψωσιν εκ της γείτονος Αλβανίας, κατάκοποι, νήστες, φορτωμένοι, εξηντλημένοι, ενίοτε δε και μωλωπισμένοι υπό αναγώνων Αλβανοταίδων. Εν ολίγοις η περιφέρεια Κονίτσης, πεινά, ακόμη δε περισσότερο οι κάτοικοι των αγόνων περιοχών των οποίων η τοπική παραγωγή δεν επαρκεί δι' ένα μήνα. Δια τους κατοίκους αυτούς ο επικρεμάμενος κίνδυνος είναι σκληρός, είναι απαίσιος. Εξ αιτίας του κινδύνου αυτού, οικογένεια, μετώκησαν ανά την Μακεδονίαν, Αλβανίαν και αλλαχού. Οικογένειαι, διελύθησαν, διότι τα μέλη αυτών διεσπάρησαν προς αναζήτησιν τροφής.

Συνειδήσεις ηθικαί, θρησκευτικαί, εθνικαί, εξεβιάσθησαν, επωλήθησαν αντί πινακίου φακής, αντί οκάς αραβοσίτου.

Πάσα δε μελλοντική σχολική εργασία υπό τας υφισταμένας δυσμενείς συνθήκας θ' αποτελή ειρωνείαν, εάν μη τραγωδίαν.

Προς πρόληψιν των εξ αιτίας της πείνης και των αποτελεσμάτων αυτής επικρεμαμένων κινδύνων, ενδείκνυται εν τη ακραία ταύτη γωνία της Ηπείρου, άμεσος βελτίωσις των επισιτιστικών συνθηκών των κατοίκων, η ανακούφισις του κυριολεκτικώς πενομένου πληθυσμού των αγόνων χωρίων, μεταβληθέντος εις σκιάν, εις δραπέτας Νεκροταφείων. Ενδείκνυται η λειτουργία λαϊκών συσσιτίων. η χορήγησις αυτοίς υποδημάτων, ενδυμάτων

κλινοσκεπασμάτων διότι επώλησαν τα πάντα, δια την αγοράν ελαχίστης πασότητος αραβοσίτου. Ενδείκνυται ιδιαιτέρως η επισιτιστική εξασφάλισις και η οικονομική ενίσχυσις των εν τοις χωρίοις τούτοις υπηρετούντων διδασκάλων και άλλων δημοσίων υπαλλήλων, ίνα απερίσπαστοι επιδοθώσι εις την εκτέλεσιν των καθηκόντων των. Ενδεχομένη παρ' ελπίδα παράτασις της αξιοθρηνήτου ταύτης επισιτιστικής καταστάσεως του ανωτέρω πληθυσμού θα σημάνη το τέλος αυτού.

Κρούω τον κώδωνα του εξ αιτίας της πείνης επαπειλωμένου εθνικού κινδύνου.

Ποιούμεθα έκκλησιν προς υμάς, προς τον οργανισμόν Κοινωνικής Προνοίας Ηπείρου, προς την Σεβαστήν Κυβέρνησιν, προς τα φιλανθρωπικά αισθήματα των στρατευμάτων κατοχής, ίνα επιδείξητε αμέριστον το ενδιαφέρον δια την ακραίαν ταύτην γωνίαν, προς διάσωσιν του πληθυσμού αυτής του κυριολεκτικώς πενομένου ορεινού πληθυσμού, εκ των επαπειλούντων αυτόν κινδύνων, ατυχημάτων και τελείας καταστροφής.

Ευπειθέστατος

Ο Αναπληρωτής Επιθ/του

Ηλίας Ε. Παπαζήσης

Ανακοίνωσις V.T.A.

1. Γραφ. κ. Προέδρου Κυβερνήσεως

2. Υπουργείον Παιδείας (Δ/σιν Στοιχ/ Εκπαιδεύσεως)

4. Γενικόν Επιθ/τήν Στοιχ. Εκπαιδ/σεως Η' Περιφερείας

Κοινοποίησις V.T.E.

1. Οργανισμόν Κοιν. Προνοίας Ηπείρου

2. Επαρχον Κονίτσης

3. Ιταλικόν Φρουραρχείον Κονίτσης

(Συνεχίζεται)

Επίκαιρα θέματα**Η Φούρκα της Ηπείρου**

Η Εθνική προσφορά της στον Μακεδονικό Αγώνα (1903 - 1908)

Χρήστου Γ. Εξάρχο

"Έλληνες! Να ξέρετε πως αν τρέξουμε να σώσουμε τη Μακεδονία, η Μακεδονία θα μας σώσει".

(Ιων. Δραγούμης)

Επειδή πολλά γράφτηκαν και ειπώθηκαν μέχρι σήμερα από συναδέλφους και πολλούς άλλους πνευματικούς ανθρώπους της χώρας μας, καθώς επίσης και στις δυο (14-2-1992 και 31-3-1994) μεγαλειώδεις συγκεντρώσεις, που πραγματοποιήθηκαν στην πανωραία πρωτεύουσα της Μακεδονίας μας, τη Θεσσαλονίκη, που είναι το σταυροδρόμι των Βαλκανίων και νύφη του Θερμαϊκού, και όλα αυτά για ν' αποδείξουν στον Γκρηγκόρωφ, πως η Μακεδονία ήταν, είναι και θα είναι Ελληνική και ότι τα επιχειρήματά του δεν ευσταθούν γιατί είναι ανυπόστατα και πομφόλυγες, γι αυτό δεν θα επεκταθώ και θα περιοριστώ μόνον στην ανάπτυξη του θέματός μου.

Γνωρίζουμε από την ιστορία μας, ότι οι Βουλγαρικές βιαιότητες και δολοφονίες εναντίον των Ελλήνων της γειτονικής μας Μακεδονίας, κατά το έτος 1903, είχαν φτάσει σε αφόρητο σημείο, γι' αυτό οι Έλληνες για άμυνα και καταστολή σχημάτισαν ανταρτικά σώματα, με οπλαρχηγό τον αείμνηστο Παύλο Μιχ. Μελά, τον λεοντόκαρδο και φλογερό αυτόν Ηπειρώτη, κλώνο αρχοντικής οικογένειας, με το ολύμπιο και αγαλματώδες παράστημά του, σωστό κυπαρίσσι. Ο Μακεδονομάχος αυτός, υπήρξε μια από τις ηρωικότερες μορφές του Μακεδονικού Αγώνα, που

έπεσε ηρωικά στις 13 Οκτωβρίου 1904 από τουρκικό φαρμακερό βόλι, στη Σιάτιστα του Ν. Καστοριάς, σε ηλικία 34 χρόνων. Υπήρξε το χελιδόνι της Μακεδονικής Λευτεριάς, ο πρωτοπόρος. Για τιμή του το χωριό Σιάτιστα μετονομάστηκε "Μελάς". Πολεμούσι Τούρκους και Βουλγάρους, με το ψευδώνυμο: Μίκης Ζέζας (Μίκης = Δημήτρης, όνομα γιού του και Ζέζα = Ζώης, όνομα κόρης του). Απ' αυτό και το δίστιχο: "Γιοφύρι να γίνουν μέσα στα ρέματα να διαβεί ου Μίκης Ζέζας μι τα στρατέματα". Δεκαπέντε περίπου τραγούδια αποθανάτισαν το όνομά του για τα κατορθώματά του και τη θυσία του, αλλά καταγράφω ελάχιστα αποσπάσματα απ' το πασίγνωστο βιβλίο μου: "Η Φούρκα της Ηπείρου" (Ιστορία - Λαογραφία), βραβευμένο από την Ακαδημία Αθηνών το Δεκέμβρη 1989:

Μετά σε κλαίει η Ήπειρος και η Μακεδονία, σε κλαίει η δόλια μάνα σου κι η κυρά Ναταλία.

Σκουτώσανι τουν Παύλου, τουν Παύλου του Μελά, δεν κλαίτι μάνα κι παιδιά, δεν κλαίτι χωρίς κι χουριά

Και ένα απόσπασμα από το γνωστότατο: "Σαν τέτοια ώρα στο βουνό..." Δεν κλαίου τη λαβουματιά δεν κλαίου κι του βόλι, μον' κλαίου όπου μ' άφησε η συντροφιά μου όλη.

Αφήνου μάνα κι πιδί κι τη γυναίκα χήρα κι πάου για να σκουτοθώ για τη Μακεδονία.

Στα Σχολεία την εποχή εκείνη τρα

γουδούσαν και το θούριο (πολεμικό τραγούδι): Είμαι Έλλην το καυχώμαι

ξέρω την καταγωγή μου
και η Ελληνική ψυχή μου
ελευθέρα πάντα ζει.

Ηπειρώται Μακεδόνες
με ντουφέκια με σπαθιά
οπλισθείτε σας φωνάζει
η θεά Ελευθεριά.

(Πηγή: Απ' τον υπέργυρο συνάδελφο και χωριανό μου, Αλέξανδρο Π. Ν. Οικονομίδα, το 1935).

Θεώρησα σκόπιμη και ωφέλιμη αυτή την παρένθεσή μου, γι' αυτόν το γενναίο και μεγάλο άντρα.

Σ' εκείνο τον ιερό και πολύμοχθο αγώνα, η Φούρκα δεν ήταν δυνατόν να μείνει απαθής:

Το 1907, φιλοξένησε (στέγη και τροφή) και εξυπηρέτησε με θέρμη το ανταρτικό σώμα του οπλαρχηγού Κοραπούλη. (Δες Γ. Κ. Τσιούμη: Ιστορία του χωριού Φούρκας της Ηπείρου". Κοζάνη 1933, σελ. 33-34). Μακεδονομάχοι Φουρκιώτικης καταγωγής. 1. Ο Λάζος Αποστολίδης (Καπετάν Φούρκας), από τη Ζουπάνιστα (σημ. Λεύκη) Καστοριάς. Ήταν οπλαρχηγός του Μακεδονικού Αγώνα στα 1904. Ο παππούς του Φούρκας σκοτώθηκε στη ράχη ανάμεσα Καστοριάς και Ζουπάνιστας, γι αυτό και το ύψωμα αυτό φέρει τ' όνομά του: Φούρκα. (Πηγή: Από τον συνάδελφο Θεόδωρο Παπαργυρίου από τη Λεύκη, το 1947).

2. Οι Γιάννης Γαλιλαίος και Γιάννης Φουρκιώτης, αντάρτες οπλίτες. (Δες Α. Κορομήλη: "Το Βογατσικό - Ιστορία - Λαογραφία", Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 78 και 89).

3. Ο Παύλος Μαρόπουλος, που πέθανε στο Σκαλοχώρι - Κοζάνης. (Δες Αλ. Αδαμίδα: "Μακεδονικός Αγώνας

στα Καστανοχώρια, Θεσ/νίκη 1976, σελ. 121). 4. Ο Αθανάσιος Τσιάρας, ήταν μέλος της Επιτροπής του Μακεδονικού Αγώνα (Δες Αθ. Γιομπλάκη: "Η Εράτυρα" Θεσ/νίκη 1987, σελ. 185).

5. Θύμα. Η Μαρία Μότση, πιθανόν ο παππούς της να ήταν φουρκιώτικης καταγωγής και κατέφυγε εκεί τον 17ο αιώνα, για ν' αποφύγει τις τουρκαλβανικές επιδρομές. Το επίθετο αυτό είναι πολύ διαδεδομένο στο χωριό μου. "Σκοτώθηκε από κομιτατζήδες (αντάρτες Βουλγάρους) το Μάρτη του 1905, στη θέση: "Ασπρόχωμα Καστανοχωρίων Καστοριάς". (Δες Αλ. Αδαμίδα: "Ιστορία Μονής Αγίου Αθανασίου Καστανοχωρίων Δυτικής Μακεδονίας" Θεσ/νίκη 1968, σελ. 34). 6. Ο Κων/νος Γίσιος (βλαχόφωνος από τη Φούρκα), υπήρξε μέλος της Επιτροπής του Μακεδονικού αγώνα των Γρεβενών και υποστήριξε ηθικά και υλικά τον αγώνα. Ο παππούς του είχε 7 χιλ. γιδοπρόβατα. (Δες Σωκρ. Γκούμα: "Ο θρυλικός Καπετάν Λούκας από το Μέγαρο (π. Ραντοσίνιστα) Γρεβενών. Περιοδικό: "Μακεδονική Ζωή" Θεσ/νίκη Ιαν. 1993, σελ. 15).

7. Ο ίδιος (Σ. Γκ.) και στο ίδιο περ. (Μ.Ζ.), σελ. 16, αναφέρει: "Ο Γεώργιος Μαρανής εκ Τσοτυλίου (το ορθό εκ Φούρκας, αλλά μετοίκησε στο Τσοτύλι), παρέλαβε απ' το Τσοτύλι και με άλλους οπλοφόρους, τον τραυματισμένο Καπετάν Λούκα και τον μετέφεραν στο Λουκόμι (χωριό ανατολικά και πλησίον του Τσοτυλίου).

Εδώ θεωρώ και κρίνω ορθό και λογικό να προσθέσω αριθμητικό πίνακα, σκοτωμένων Φουρκιωτών στους διαφόρους πολέμους:

1. Μακεδονικός Αγώνας (1903 - 1908) 2

2. Α΄ Μικρασιατικός Πόλεμος (1914-1918) ...2
3. Μικρασιατικός Πόλεμος (1919-1922) 7
4. Ελληνοϊταλικός Πόλεμος (1940-1941) 2
5. Εθνική Αντίσταση (1941-1944) 46
6. Εμφύλιος Πόλεμος (1946-1949) 40
7. Μετά τον Επαναπατρισμό (Μάης 1950) ... 2

Σύνολο 101

Σημ. Θα ήταν ασέβεια, αν δεν ανέφερα τα ονοματεπώνυμά τους στο βιβλίο μου. Αιωνία τους η μνήμη!

Σχόλια: α) Ο Π. Μελάς ήταν γαμπρός από κόρη του Στεφάνου Ν. Δραγούμη.

β) Οι προαναφερθέντες Φουρκιώτες Μακεδονομάχοι, είχαν διαφύγει τον 17 και 18ο αιώνα, και με άλλους Φουρκιώτες στη ψωμομάνα Δυτική Μακεδονία, όπου πολλοί εγκαταστάθηκαν μόνιμα, για ν' αποφύγουν τον εξισλαμισμό, τις διώξεις και τις λεηλασίες των Τουρκαλβανών της Κολώνιας της Β. Ηπείρου καθότι η Φούρκα απέχει 6 ώρες από τα Ελληνοαλβανικά σύνορα.

γ) Όταν τα Χριστούγεννα 1955, βρισκόμουνα στην Αθήνα, επισκέφτηκα στο γραφείο του (οδός Σ. Στρέιτ 1), τον βετεράνο δημοσιογράφο, ιδρυτή και διευθυντή της εξαίρετης εφημερίδας: "Ηπειρωτικόν Μέλλον" (έτος ιδρύσεως 1934). Αθανάσιο Ν. Γκογκώνη, Βορειοηπειρώτη, μου διηγήθηκε ότι η

Πατριαρχική Οικογένεια των Δραγουμαίων, κατάγεται από το χωριό Δραγούμη του Ν. Ιωαννίνων, εξού και το επίθετό τους: Δραγούμης (Πατριδώνυμο), και ότι μετοίκησε την εποχή του Αλή πασιά στο Βογατσικό - Καστοριάς, για ν' αποφύγει τις συχνές επιδρομές και βιαιοπραγίες των Τουρκαλβανών. Αργότερα εγκαταστάθηκε στην Αθήνα.

δ) Μελλοντικά θα ασχοληθώ, αναλυτικά με τον βίο και την αξιολογη δράση των καλλιεργημένων αυτών ανθρώπων, διεθνούς κύρους και ακτινοβολίας, κορυφαίων και διαπρεπών προσωπικοτήτων, με πλουσιοπάτη και καρποφόρο δράση: Πνευματική, Κοινωνική, Στρατιωτική και Πολιτική.

ε) Στολή όμοια με του Π. Μελά και των παλληκαριών του, φορούσαν πολλοί Φουρκιώτες ως το 1940. Ήταν έργο των χρυσοχέρων πολλών ραφτάδων του χωριού μου. Σήμερα ζει μόνον ένας.

Αυτοί ήταν οι Φουρκιώτες, που μαζί με τους Πανέλληνες (οι περισσότεροι όμως Καπεταναίοι και αντάρτες ήταν γνήσιοι, ντόπιοι Μακεδόνες), αγωνίστηκαν για την διατήρηση του Ελληνισμού, και τη σωτρία της Μακεδονίας μας, από τον χείμαρρο των Κομιτατζήδων. "... Λόγοι εθνικοί επιβάλλουν να γίνει ο Μακεδονικός Αγών, το Ευαγγέλιον της Ελληνικής φυλής...", βροντοφώνησε τότε ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Ο δε Στράβων είπε: "Εστι μεν ουν Ελλάς και η Μακεδονία".

Φούρκα Ηπείρου, Μάης 1994, Χ.Γ.Ε.

ΟΙ ΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ

Ο Λάζαρος παλιά

Γράφει ο κ. Σ. Οικονόμου

Ο Λάζαρος ήταν παλιά, η κατ' εξοχή χορτή των παιδιών (τότε συνήθιζαν να γαίνουν παρέες παρέες - κουμπανίες - κουμπανίες να λένε το Λάζαρο όνο τα παιδιά (τ' αγόρια).

Σ' όλα τα χωριά της περιοχής μας, αλλά και στη γύρω ευρύτερη περιοχή έκανε και λέμε τα λυπητερά τραγούδια του Λάζαρου χτυπώντας δυνατούς κύπρους και μαζεύοντας αυγά.

Ο λαός μας, παρά την μακραίωνη αποταγή στους ξένους κατακτητές Ρωμαίους, Σλαύους και Τούρκους, καθάρωσε μέσα στους αιώνες να φυλάξει την πατρογονική του κληρονομιά γλώσσα του, τα ήθη και έθιμά του.

Να περιγράψουμε, ένα παλιό έθιμο: Τα παιδιά ανήμερα του Λαζάρου, ομάδες, ομάδες, κουμπανίες ή κουμπούνια, γυρίζαμε όλο το χωριό από σπίτι σε σπίτι και λέγαμε το Λάζαρο αλλά τραγούδια και μαζεύαμε αυγά.

Κάθε κουμπανία μ' έναν αρχηγό, ξεκινούσε με διαφορετική κατεύθυνση σε όλα τα σπίτια του χωριού. Στόχος δεν ήταν ποια ομάδα θα συγκεντρώσει περισσότερα αυγά, αλλά ποια ομάδα

αναδειχτεί πρώτη στους ήχους των κύπρων. Γι αυτό, όταν γινόταν συνάντηση σε κανένα σταυροδρόμι, με καρδιάρι, χτυπούσαμε τα κουδούνια και τους κύπρους. Πρώτα η μια ομάδα, έπειτα η άλλη και μετά γινόταν η βαθμολογία πια ήταν η πρώτη στους κύπρους.

Σωστό παιδικό πανηγύρι.

Χτυπώντας τους κύπρους τραγουδούσαμε:

Έρθε ο Λάζαρος ήρθαν τα βάγια να κοπιάσετε στην εκκλησία, για ν' ακούσετε χρυσά βιβλία.

Τρέχει η Μάρθα και η Μαρία η μεγάλη συντροφιά....

Ο Λάζαρος απέθανε κι απόψε αναστήθη,

πού ήσουν π' ήσουν Λάζαρε τόσο καιρό χαμένος;

Ήμουνα στη γη βαθιά παραχωμένος κλπ.

Σε κάθε σπίτι τραγουδούσαμε ανάλογα τραγούδια (του μικρού παιδιού, της μικρής κοπέλας, της κοπέλας της παντρείας, της αρραβωνιασμένης κλπ.). Εκεί πούχαν πένθος, πηγαίναμε με διακριτικότητα, τα κουδούνια τα κρατούσαμε από τα γλωσσίδια και δεν τραγουδούσαμε, παρά λέγαμε "χρόνια πολλά" παίρναμε τ' αυγό και φεύγαμε.

Αν καμιά γριά δύστροπη δεν άνοιγε την πόρτα ή δεν μας έδινε αυγό, είχαμε έτοιμο το τραγούδι "εδώ είν' του κούκου η φωλιά και του διαόλου η τρύπα". Σπάνια βέβαια αυτό γιατί όλοι οι νοικοκυραίοι μας δέχονταν με χαρά και γέλια.

Τα κυπροκούδουνα, ηχούσαν μελωδικά, τα ξεφωνητά μας και οι χαρούμενες παιδικές φωνές γέμιζαν όλο το χωριό κι η επωδός κάθε τραγουδιού ήταν "δώσ' μας και τ' αυγούτσικου να σου πούμε και του χρόνου".

Στα τραγούδια δεν ήταν δυνατόν ν' αφήσουμε έξω τους ξενιτεμένους, οι στίχοι των τραγουδιών ήθελαν τον ξενιτεμένο να γυρίζει πίσω, υγιής, περήφανος, ένοπλος καβαλάρης, κα-

ζαντημένος κι άρχοντας.

Στο σπίτι μου - που περίμενα χρόνια και χρόνια του παππού, τον πατέρα και τον αδερφό μου, τραγουδούσαμε: Να τι λέγαμε:

"Εδώ μας είπαν έρχεται, μας πήραν τα σχαρίκια.

Στους κάμπους κάμπους έρχεται στους κάμπους καβαλάρης με τ' άλογό του παίζοντας με το σπαθί ζωσμένος.

Φέρνει τα γρόσια στην ποδιά και τα φλωριά στη τσέπη κι εκείνα τα μονόγραμμα δεμένα στο μαντήλι.

Θεέ μου θα 'γινε άρχοντας θα 'χει πολλές παράδες.

θα κοσκινίζει το φλουρί, θα πέφτει

το λαγάρι κι από τα λαγαρίσματα δίνει του Λαζάρου!!

Εμείς τα παιδιά, απολαμβάναμε θέαμα αυτό με τους κύπρους, τα κουνούδια, τ' αυγά, τα γλυκά και τα λυγρόσια που μας έδιναν οι νοικοκυραίοι κι ήμασταν γεμάτοι χαρά.

Τα τραγούδια αυτά - που λέγαμε κρύβανε και κρύβουν τον αγνό πλούτη της ελληνικής ψυχής.

Κάθε ξενιτεμένος, λοιπόν, ας πάει και σήμερα τον "μαύρο του" και καβαλάρης ας έρθει έστω και για λίγο στο χωριό του", να θυμηθεί 'κείνα παλιά τραγούδια κι ας ζήσει λίγες ξέχαστες στιγμές, τώρα πού'ρχονται 'Αγιες μέρες του Λάζαρου και του Παναή.

ΒΙΝΤΕΟΤΑΙΝΙΑ

διάρκειας 40 λεπτών.

1. Με τις υπέροχες οροσειρές της Τύμφης και τις χαράδρες Αώου και Βίκου.

2. Την Κόνιτσα και τ' αρχοντικά της, το Γαναδιό, την Καστάνιανη, την Πυρσόγιαννη.

3. Καγιάκ στον Αώο και στο Βοϊδομάτη.

Αποστέλλεται ταχυδρομικώς. Στο εσωτερικό 6.000 δραχ. + τα ταχυδρομικά.

Εξωτερικό 30 δολ. U.S.A. + ταχυδρομικά ή 50 μάρκα.

Παραγγελίες - Πληροφορίες

STUDIO

Μπάμπης Κόνιτσα

Τηλ. 0655: 22350

23101 - 22389

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το 65ο βιβλίο του Λάμπρου Μάλαμα "Αξίες και μορφές του '21 και οι φιλότουρκοι Αγγλογάλοι", Έρευνα - μελέτη - κριτική. Πωλείται

Τσιγάρο ή υγεία;

Η χώρα μας κατέχει το θλιβερό προνόμιο να είναι πρώτη στην κατά κεφαλήν κατανάλωση τσιγάρων στην Ευρώπη και τρίτη στον κόσμο μετά την Κούβα και την Κύπρο.

Μικροί και μεγάλοι καπνίζουν χωρίς να αναλογίζονται τις καταστρεπτικές συνέπειες της νικοτίνης, τουλάχιστον για την υγεία τους. Είναι να ατορεί κανείς πως σ' ένα ερώτημα - δίλημμα, όπως αυτό τίθεται στον τίτλο αυτού του άρθρου, τόσο πολλοί κάνουν τόσο κακή επιλογή.

Γιατί τι άλλο από κακή επιλογή κάνει ένας καπνιστής, όταν το σύνολο των επιστημόνων και των ερευνητών στον κόσμο επισημαίνουν ότι, ανάλογα και με τον αριθμό των τσιγάρων που καταναλώνονται, ένας καπνιστής σε σύγκριση με ένα μη καπνιστή:

- Μπορεί να χάσει από 8 - 18 έτη ζωής.

- Έχει 70% περισσότερες πιθανότητες να πάθει καρδιακή προσβολή.

- Έχει από 7 έως 28 φορές πιο πολλές πιθανότητες να πεθάνει από καρκίνο του πνεύμονα, 5 φορές περισσότερες πιθανότητες να πεθάνει από καρκίνο του στόματος και 6 του λάρυγγα.

- Παθαίνει ευκολότερα βρογχίτιδα που αυξάνει την πιθανότητα θανάτου στο 90%.

- Αν είναι γυναίκα, έχει πιο πολλές πιθανότητες να γεννήσει νεκρό παιδί ή να χάσει το μωρό της στον πρώτο μήνα της ζωής του. Ακόμη τα μωρά όταν γεννηθούν έχουν μικρό βάρος και μήκος σώματος, χαμηλότερη νοημοσύνη και νοσούν ευκολότερα.

Μήπως χρειάζονται και άλλα;

Η Ελληνική Αντικαπνιστική Εταιρεία (Ε.Α.Ε.), την οποία ίδρυσε το 1986 ο αείμνηστος καθηγητής Σπύρος Δοξιάδης, κάνει ό,τι μπορεί για την καταπολέμηση της βλαβερής συνήθειας του καπνίσματος.

Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας, το παράρτημα Ιωαννίνων της παραπάνω Εταιρείας έδωσε στις 30-5-1994 συνέντευξη τύπου στο ξενοδοχείο "ΞΕΝΙΑ", κατά την οποία ο Πρόεδρος του προσωρινού Δ.Σ. του Παραρτήματος Δημολιάτης Ιωάννης, γιατρός, Λέκτορας Υγιεινής, γνωστοποίησε το πλαίσιο δράσης και τους στόχους του Παραρτήματος. Στη συνέντευξη πήραν μέρος γιατροί, παιδαγωγοί, ψυχολόγοι και υπηρεσιακοί παράγοντες.

Από όλους τονίστηκε η σημασία της πρόληψης μέσω της σωστής ενημέρωσης, της απομυθοποίησης του καπνίσματος και του παραδείγματος. Προς αυτή την κατεύθυνση ο ρόλος των μαζικών μέσων ενημέρωσης και ιδιαίτερα της τηλεόρασης είναι καθοριστικός.

Η ενημέρωση πρέπει να αρχίζει από τις μικρές ηλικίες. Άλλωστε η πρόληψη είναι πάντα καλύτερη και αποτελεσματικότερη από τη θεραπεία. Από έρευνα που έγινε στα Γιάννινα στα τέλη της δεκαετίας του 1970, όταν άρχισε η "αντικαπνιστική εκστρατεία Δοξιάδη", και επαναλήφθηκε μετά δέκα χρόνια περίπου στους αντίστοιχους μαθητικούς πληθυσμούς Γυμνασίου - Λυκείου διαπιστώθηκε περιορισμός του καπνίσματος. Αυτό μπορεί να αποδοθεί βάσιμα στο γεγονός ότι οι έφηβοι

της δεκαετίας του 1980 ως μαθητές του δημοτικού είχαν δεχθεί πολύπλευρη και συστηματική ενημέρωση.

Επειδή τα συμφέροντα - κυρίως τα οικονομικά- που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την κατανάλωση τσιγάρων είναι μεγάλα και πολύπλοκα, ο αγώνας κατά του καπνίσματος δεν είναι εύκολος και το κυριότερο δεν μπορεί να είναι αποσπασματικός.

Μια άλλη παράμετρος του προβλήματος είναι οι παθητικοί καπνιστές. Ασφαλώς η υπόθεση του καπνί-

σματος σε ατομική βάση είναι υπόθεση προσωπική. Είναι προσωπική στο βαθμό που δε θίγεται το δικαίωμα τού άλλου να μη καπνίζει. Επομένως για δημόσιους χώρους υποχρεωτικής συμβίωσης η απαγόρευση του καπνίσματος είναι αυτονόητη. Εχω την αίσθηση ότι όλο και περισσότερο γίνεται κατανοητό και αποδεκτό το αίτημα των μη καπνιστών "να μην καπνίζουν".

Τσιγάρο ή υγεία;

Ο καθένας είναι ελεύθερος να αποφασίσει!

I.T.

Μια συνεχής πνευματική παρουσία

Το "Αναίμακτο Μαρτύριο" και το "ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙ" είναι τα δύο νέα βιβλία που κυκλοφόρησε ο πρεσβύτερος Διονύσιος Δ. Τάτσης. Η παρουσία του στην πνευματική ζωή του τόπου είναι τόσο έντονη ώστε οι αναγνώστες δεν έχουν ανάγκη ιδιαίτερης "σύστασης" ή μαρτυρίας. Ούτε είναι δυνατό σε ένα σύντομο σημείωμα να παρουσιαστεί όλο το εύρος και το βάθος της βιοματικής καταγραφής του

παπα-Διονύση.

Του αξίζουν θερμά συγχαρητήρια για την αδιάλειπτη προσπάθειά του και του εύχομαι να συνεχίσει, έχοντας σύμμαχο τη υγεία και το κουράγιο. Η πνευματική του παρουσία έχει ιδιαίτερη σημασία και βαρύτητα, αφού και με την πρόσθετη ιδιότητα του δασκάλου αποτελεί πρότυπο αναφοράς για τους μικρούς του μαθητές.

I.T.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μάϊος	Ιούνιος
Μεγ. θερμοκ. 33.2°	35.8°
Ελάχ. θερμοκ. 5,0°	9.6°
Σχετ. υγρ. 62%	55%
Υψος βροχής 53.6 mm	23.0 mm

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΕΝΟΣ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΤΟ ΠΑΖΑΡΟΠΛΟ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

"Κατ' αφήγηση Κιάδη Βλάχου"

Φοβεροί ήταν οι "τσιαμπάσηδες" που σύχναζαν τα παλιά χρόνια τον καιρό του μεσοπολέμου στο παζαρόπλο της Κόνιτσας και ασχολούνταν με τες αγοραπωλησίες φορτηγών και αροτριώντων ζώων.

Αρρενωποί, μουστακαλήδες, με μαύρο σκούφο στο κεφάλι, ντυμένοι με μάλλινα, υφαντά στον αργαλειό, σταυρογέλεκα και ποτούρια - μπουραζάνες, ή με κιλότες (ποτέ με παντελόνια), ποδεμένοι με μαύρα τσαρούχια προκιασμένα και με πλούσια φούντα, με κιοστέκια και ασημένιες αλυσσίδες στο στήθος και με την απαραίτητη κλίτσα και το κομπολόγι στα χέρια τους, αποτελούσαν μια ξεχωριστή τρόπον τινά κάστα ή σινάφι και πήγαιναν παντού σ' όλα τα πανηγύρια. Την ημέρα έκαναν τες αγοραπωλησίες (τράμπες) και τα τσαμπασηλίκια τους και τη νύχτα χόρευαν και γλεντούσαν με τα βιολιά, στα Χάνια ή στες υπαίθριες παζαριώτικες ταβέρνες.

*

"Γυναίκα, είπε ένας Μαλιστινός στη συμβία του, το μουλάρι μας πάλιωσε, είναι ζήτημα να βγάλει το χειμώνα. Λεω να το κατεβάσω στην Κόνιτσα στο Παζαρόπλο να το πουλήσω, όσα πιάσω και ν' αγοράσω κανένα νιότερο, γιατί αν μας ψοφήσει θα πάει ντίπ για ντίπου χαμένο".

- Σωστά τα λες άντρα μου, κάμε όπως καταλαβαίνεις. Πήρε λοιπόν ο άνθρωπος το μουλάρι, το κατέβασε στην Κόνιτσα και με το στανιό και με τα

παρακάλια του το πήραν οι τσιαμπάσηδες για δυο χιλιάρικα.

- Έχετε κανένα νέο και γερό μουλάρι παιδιά να μου δώσετε; τους είπε.

- Αμ το παζάρι είναι ακόμα στα μισά του, του αποκρίθηκαν. Κάνε υπομονή κανα δυο τρεις μέρες και θα σου βρούμε.

Κάθησε λοιπόν κανα δυο - τρεις μέρες ο Μολιστινός. Κοίταζε και μοναχός του, αλλά δεν είχε ιδέα από πράματα και δεν αποφάσιζε να πάρει κανένα χωρίς να συμβουλευτεί τους περήφημους τσιαμπάσηδες.

Τέλος, την τρίτη ή τέταρτη μέρα του παρουσίασαν ένα που γέμιζε το μάτι του. Το τρίχωμά του όμοιο και γυαλιστερό, τα δόντια του κάτασπρα, φρεσκοπεταλωμένο, καπίστρι και σαμάρι σε καλή κατάσταση και σαν τόγγιζε τσιούλωνε αμέσως τ' αυτιά του.

- Ε, τι λές, σου γεμίζει το μάτι; τον ρώτησαν.

- Σαν καλό φαίνεται, πόσο χρονών είναι.

- Εφτά στα οχτώ, (κι ας ήταν 27 στα 28...)

- Για καβαλίκεψτο να ιδείς.

Το καβαλικεύει ο Μολιστινός σπύρτο μοναχό το μουλάρι. Έτρεχε τόσο που κόντεψε να τον γκρεμίσει, να τον πετάξει κάτω. Του άρεσε κι έπεσαν τα παζάρια. Γύρευαν δέκα χιλιάρικα. Βάρτα - χάλαστα, κατέβηκαν στα οχτώ και το πήρε.

- Άιντε, χαλάλι σου, να το χαρείς με γειά, του είπαν, είκοσι χρόνια θα

σε δουλέψει.

- Ευχαριστώ, αλλά δεν πιστεύω να ζήσω τόσο, απάντησε ο Μολιστινός που ήταν και ηλικιωμένος.

Φόρτωσε τα ψώνια που είχε κάνει στο Παζαρόπλο, καβαλίκεψε κι αυτός και τράβηξε για το χωριό του. Δεν χρειάστηκε να χρησιμοποιήσει και να μεταχειριστεί καθόλου τη βέργα του. Το μουλάρι βάδιζε γοργά σαν τσιοπλάκι.

Και το παράδοξο ήταν, πως σαν έφτασαν στο χωριό, το ζώο τράβηξε από μόνο του ίσια κατευθείαν για το σπίτι του Μολιστινού.

Ξεπέζεψε εκείνος και φώναξε τη γυναίκα του να τον βοηθήσει να ξεφορτώσουν και να κουβαλήσουν τα ψώνια.

- Ε, πως σου φαίνεται το μουλάρι που σούφερα; τη ρώτησε.

- Μ' τι να σου πω, εσύ που τόφερες πως πήγε στο δρόμο, βαστάει φορτίο, έχει περβατησιά;

"Μ' για, καμιά σαρανταριά οκάδες και παραπάνω είναι τα ψώνια, βάλε και πενηνταπέντ' εξήντα είμ' εγώ και ήρθε μια χαρά. Και το παράξενο είναι πως δίχως να το οδηγήσω εγώ, τράβηξε για ντουγρού μοναχό του για το σπίτι."

Μπα! πως έτσι; Έκανε η γυναίκα που είχε αρχίσει κιόλας να το παρατηράει περίεργα.

Κατόπι σαν το ξεσαμάρωσαν, εκείνο χλιμίντρισε χαρούμενο και πριν το οδηγήσουν τράβηξε μόνο του κατ' ευθείαν για το παχνί. Και τότε η γυναίκα που το παρατηρούσε προσεχτικά όπως είπαμε, έβαλε φωνή.

"Μωρέ καψάντρα, σόδωκαν πάλε το ίδιο το μουλάρι μας! Δεν το γρώνισες; Αυτή 'ναι η μούργκα μας. Για τήρα το καλά, τήρα τ' αυτιά το τσιαγούνι του, όλο το σουλούπι του, τα ποδάρια του"... Το παρατήρησε με προσοχή τότε και ο άντρας.

"Μου φαίνεται πως έχεις δίκιο γυναίκα της απάντησε. Μοναχά απορώ πως έχει τόσο λούστρανο μαλλί, γοργή περβατησιά και τα δόντια κάτασπρα.

"Αυτοί οι μπαγαμπόντηδες που σε ξεγέλασαν ξέρουν. Μια φορά το μουλάρι που ήφερες είναι το ίδιο το δικό μας. Εγώ δε γελιέμαι να τους το πας πίσω αύριο".

- Που να τους βρω; Το παζαρόπλο τελειώνει απόψε, αυτοί θάφυγαν. Πάει, την έπαθα, δεν το κατάλαβα καθόλου, έκανε στεναχωρημένος ο Μολιστινός. Αλλ' απορώ πως το μεταμόρφωσαν έτσι;"

Για τους τσιαμπάσηδες όμως η μεταμόρφωση αυτή ήταν συνηθισμένο παιχνίδι. Κούρεψαν τη μούργκα με μηχανή του κουρείου, την ξύστρισαν καλά, της τρόχισαν και γυάλισαν τα δόντια με λίμα και γυαλόχαρτα, της φόρεσαν άλλο σαμάρι και καπίστρι, καθάρισαν και λουστράρισαν τα νύχια της και την καλοπετάλωσαν και πριν τη δώσουν την έτριψαν με νέφτι στον πισινό της που την έκαιγε και την έκανε ν' ανοίξει καινούργια περπατησιά για καμιά μέρα.

Την επομένη όμως, κρέμασε τα τσιουλωμένα αυτιά και ξανάγινε αργή και βραδυκίνητη....

Ανάβαση στο Σμόλικα

του μαθητή Ααρών Κορτσινόγλου

Κυριακή 15 Μαΐου. Η μεγάλη στιγμή είχε φτάσει. Ήταν η ημέρα που θα πραγματοποιούνταν επιτέλους η εκδρομή προς τη Δρακόλιμνη και την κορυφή του Σμόλικα.

Ξεκινήσαμε σχεδόν πριν να φέξει. Στις έξι το πρωί επιβιβαστήκαμε στα αμάξια και ξεκινήσαμε για τις Πάδες, αφού πρώτα περάσαμε απ' τ' άλλα δυο πανέμορφα χωριά της Λάκκας, το Ελεύθερο και το Παλιόσέλι.

Η παρέα αποτελούνταν από τους: Σωτήρη και Χρυσάνθη Τουφίδη, Γιάννη και Λάμπρο Ντάφλη, Γιάννη Λαζογιάννη, Ηλία Ανδρέου, Κων/νο Φουνταρά και τους μικρότερους Δημήτρη Καβελίδη και Ααρών Κορτσινόγλου.

Γύρω στις 7 πήραμε το δασικό δρόμο απ' τις Πάδες μέχρι το Παδιώτικο λιβάδι. Η διαδρομή ήταν πολύ όμορφη, καθώς περνούσαμε μέσα απ' το πυκνό δάσος, που ήταν γεμάτο πεύκα. Όταν φτάσαμε στο λιβάδι τραβήχτηκαν οι πρώτες φωτογραφίες, αφού η φύση είχε ήδη ανθίσει και άγνωστα είδη λουλουδιών φαίνονταν παντού μπροστά μας. Πήραμε τις αποσκευές μας και ξεκινήσαμε την πορεία μέσα στο πυκνό δάσος. Κάθε λίγο βρίσκαμε μπρο-

στά μας και μια πηγή με κρύο πεντάκάθαρο νερό, ενώ παντού ακουγόταν και το βουητό άλλων μεγαλύτερων ρεμάτων.

Η διαδρομή ήταν υπέροχη. Περνούσαμε από καταπράσινες πλαγιές γεμάτες από λουλούδια του βουνού. Ο ήλιος είχε βγει για τα καλά και μας χαμογελούσε πίσω από τους τεράστιους ορεινούς όγκους της Πίνδου, που το μάτι δεν χόρταινε να κοιτάζει. Σε λίγο συναντήσαμε και το πρώτο χιόνι. Η χαρά μας ήταν μεγάλη γιατί ήταν το πρώτο χιόνι που βλέπαμε ύστερα απ' τον κρύο χειμώνα. Το χιόνι εναλλάσσόταν συνέχεια με την πρασινάδα των λιβαδιών και τους πελώριους βράχους.

Περπατώντας βλέπαμε γύρω μας κορμούς δέντρων καμένους από κεραυνούς. Ο ιδρώτας είχε κάνει πια τα πρόσωπά μας να γυαλίζουν γι' αυτό και κάναμε μικρές στάσεις. Όταν ανεβήκαμε ακόμα μια κοφτή πλαγιά, πρόβαλε μπροστά μας η μυθική Δρα-

κόλιμνη, που ήταν σκεπασμένη η μισή από χιόνι και πάγο. Εκεί αποθανατίσαμε ο καθένας με τις φωτογραφικές του μηχανές το υπέροχο τοπίο.

Καθίσαμε να ξεκουραστούμε και να φάμε περιμένοντας να βγει ο μυθικός δράκος απ' τη λίμνη και να μας καλωσορίσει. Στη λίμνη επίσης είδαμε τους συμπαθητικούς τρίτωνες, το μοναδικό ον που ζει εκεί μέσα.

Ύστερα από μισή ώρα πήραμε το δρόμο προς την κορυφή του Σμόλικα. Σκαρφαλώναμε πατώντας σε βράχια και σε κατσικόδρομους.

Η κορυφή του Σμόλικα φάνταζε πάνω μας σαν να μας προσκαλούσε να πάμε κοντά της. Ύστερα από λίγο ξανασυναντήσαμε το χιόνι. Τώρα μπροστά μας βρισκόταν μια μεγάλη απότομη πλαγιά σκεπασμένη ολόκληρη από χιόνι. Συνεχίσαμε με βήματα αργά και προσεχτικά ν' ανεβαίνουμε τον ανήφορο. Το χιόνι τώρα έγινε εχθρός μας και μας δυσκόλευε αφάνταστα. Σε μερικές μεριές έφτανε μέχρι τη μέση μας. Τα μάτια ασυνήθιστα στο να βλέπουν τόσο πολύ χιόνι, άρχισαν να πονούν. Όμως όλα αυτά ξεχνιόνταν γρήγορα από τη θέλησή μας ν' ανεβούμε στην κορυφή, που τελικά ύστερα από πολύ κόπο τα καταφέραμε. Το θέαμα από εκεί πάνω μας αποζημίωσε και δεν περιγράφεται με λόγια. Είμαστε στα 2637 μέτρα, στη δεύτερη κορυφή της Ελλάδας. Ατέλειωτες οροσειρές απλώνονται μπροστά μας, ενώ φαίνονται μέχρι και τα βουνά της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας. Αφού χορτάσαμε να κοιτάζουμε την απερα-

ντοσύνη πήραμε το δρόμο του γυρισμού. Όλη η πλαγιά, που για να τη ανέβουμε κάναμε μια ώρα, τώρα την κατεβαίνουμε σε 10 λεπτά τσουλώντας τρέχοντας και κατρακυλώντας πάνω στο χιόνι. Ύστερα από λίγη ώρα κατεβήκαμε πάλι στη Δρακόλιμνη, όπου κοιτούσαμε ικανοποιημένοι την κορυφή του Σμόλικα, που τώρα φάνταζε σαν να μας χαιρετάει. Είχε πια μεσημεριάσει για τα καλά, όταν πήραμε το δρόμο του γυρισμού κοιτάζοντας για μια άλλη φορά τα βουνά τριγύρω μας. Όταν κάποτε φτάσαμε στην Κόνιτσα, στο νου μας ερχόνταν οι ανεπανάληπτες στιγμές που ζήσαμε εκεί πάνω....

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Στον Ελαφότοπο Ζαγορίου από τις 8 Αυγούστου 1993 λειτουργεί το Λαογραφικό Μουσείο της Κοινότητας.

Δημιουργία και προσφορά του Ελαφοτοπίτη Μιχάλη Οικονομίδη, γλύπτη και Εκπαιδευτικού Τέχνης.

Είκοσι χρόνια σκληρής δουλειάς του καλλιτέχνη, έκφραση απέραντης αγάπης για τον τόπο του, σεβασμός στον πολιτισμό της περιοχής του και όχι μόνον. Το Λαογραφικό Μουσείο στεγάζεται σε χώρο του Δημοτικού Σχολείου και σ' αυτό εκτίθενται τα χρηστικά εργαλεία 23 παραδοσιακών επαγγελμάτων. Τον επισκέπτη καρτερά η γωνιά του σχολείου, του γεωργού, αμπελουργού, μελισσοκόμου, χτίστη, μαραγκού, ξυλογλύπτη, κηροπλάστη, κτηνοτρόφου, σαμαρά, σιδερά, γανωτή, οργανοπαίχτη και άλλων επαγγελμάτων.

Ο επισκέπτης εντυπωσιάζεται από τα πολυάριθμα και σπάνια εκθέματα και από τον τρόπο τοποθετήσεώς των.

Μέσα από τα εκθέματα που έχουν συλλεγεί με πολύχρονο μόχθο γίνεται απεικόνιση, καταγραφή και ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής. Ο εμπνευστής, δημιουργός και διευθυντής του Λαογραφικού Μουσείου Μιχάλης Οικονομίδη, παρέδωσε το έργο του, έργο ζωής στο χώρο του.

Προσφορά ανεκτίμητη στο παρόν και στο μέλλον. Στο χώρο του και σ' ολόκληρο τον Ελληνισμό. Ο ίδιος ο καλλιτέχνης στις 8 - 8 - 1993, ημέρα των εγκαινίων του Μουσείου αναφέρει: Αφιερώνεται στις ψυχές των επώνυμων και ανώνυμων τυραννισμένων χειρωνακτών του χωριού μου, της περιοχής Ζαγορίου, της Ελλάδος και ο-

Αφιερώνεται στους νέους που λόγω ηλικίας και εισβολής της σύγχρονης τεχνολογίας αγνοούν το χειρωνακτικό εργαλείο, το οργανικά συνδεδεμένο με το ανθρώπινο σώμα και μέτρο, που απέχουν από την προσωπική χειρωνακτική δημιουργία έρμαια του έτοιμου και εύκολου, αποκομμένοι από μορφές επαγγελμάτων που κάποτε υπαγόρευε η ορθή κοινωνική συνοχή και η αυτοδιοίκηση. Τέλος αφιερώνεται στα παιδιά που η Παιδεία μας ελάχιστα υποψιάζει για την αξία του χεριού και της προσωπικής δημιουργίας. Παραδίδω τα κλειδιά στην Κοινότητα, την ευθύνη στην Πολιτεία και τη σκυτάλη στο Γένος".

Ο Μιχάλης Οικονομίδη είναι γνωστός στην περιοχή Κόνιτσας.

Άφησε την προσωπική του σφραγίδα προσφοράς ως δάσκαλος στα Σχολεία Μόλιστας και Χιονιάδων. Μαθητές και χωριανοί θυμούνται το δάσκαλο και άνθρωπο Μιχάλη Οικονομίδη.

Ακόμη είναι ο καλλιτέχνης - γλύπτης που φιλοτέχνησε την προτομή του ευεργέτη Κωνσταντίνου Ρούση, η οποία βρίσκεται στην είσοδο του Γυμνασίου - Λυκείου Κόνιτσας. Το δημιούργημά του, το Λαογραφικό Μουσείο, περιμένει τους επισκέπτες, ιδιαίτερα τους νέους με την προσδοκία να προσεγγίσουν την παράδοση, να την αγαπήσουν και να νιώσουν την ανάγκη περιφρούρησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Το Λαογραφικό Μουσείο Ελαφοτόπου είναι τιμή όχι μόνο για το Ζαγόρι αλλά για ολόκληρη την Ήπειρο και την Ελλάδα.

Ντίνα Οικονομού-Ζώτου

Ο ΓΙΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ

του Δημ. Μπόγδου

Η πρώτη του Μάη, ή Πρωτομαγιά, από την αρχαιότητα γιορτάζονταν σαν μέρα των λουλουδιών και της νέας ζωής, της αναγέννησης της φύσης. Αν και δεν είναι γιορτή αφιερωμένη σε άγιο, όμως γιορτάζεται πανελλήνια και παγκόσμια και αποτελεί αργία.

Ο γιορτασμός της Πρωτομαγιάς ως μέρας γιορτής της άνοιξης εκδηλώνεται με σειρά εθίμων, όπως με εκδρομές και διασκέδαση στην εξοχή με μάζεμα λουλουδιών, με κατασκευή και ανάρτηση του μαγιάτικου στεφανιού, με στολισμό και περιφορά του "μαγιόξυλου", με τραγούδια της μέρας αυτής κλπ. είναι γιορτή των λουλουδιών, της άνοιξης, της νιότης, του κεφιού, της χαράς. Η Πρωτομαγιά είναι και παγκόσμια γιορτή των εργαζομένων, ημέρα αλληγγύης των εργατών όλου του κόσμου, μαχητικής εκδήλωσης των δυνάμεων των εργαζομένων όλων των χωρών.

Η Πρωτομαγιά καθιερώθηκε ως μέρα γιορτής της εργατικής τάξης το 1989 από το Διεθνές Εργατικό Συνέδριο του Παρισιού, για να τιμήσει τα θύματα της μεγάλης και αιματηρής απεργίας, που είχε γίνει στο Σικάγο της Αμερικής 3 χρόνια πριν.

Σαν τόπος εορτασμού διαλέγονταν οι αγροί και τα λουλούδια ενώ η έξοδος προς την εξοχή είναι καθολική. Καθολική ήταν και η έξοδος των κατοίκων του χωριού μας να γιορτάσουν αυτήν την ημέρα στην εξοχή. Από καιρό έγινε πλέον παράδοση να γιορτάζεται η Πρωτομαγιά από τους κατοίκους στην εξοχή. Έτσι αυτήν την χρονιά διέλεξαν την τοποθεσία δίπλα από το εξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου

στην Κατούνιστα. Το μέρος εδώ είναι κατάλληλο για τέτοιες εκδηλώσεις. Η μέρα ήταν ανοιξιάτικη, αν και κάπου - κάπου εμφανίζονταν στον ουρανό γκριζα σύννεφα, τα οποία έφεραν δυο φορές παροδική βροχή, χωρίς όμως προβλήματα.

Από νωρίς το πρωί οι χωρικοί ντύθηκαν τα καλά τους και τράβηξαν για τον τόπο της γιορτής. Μπροστά πήγαιναν οι γυναίκες και οι κοπελιές. Πίσω οι άντρες. Πολλοί προτίμησαν να πάνε στην γιορτή με τα αυτοκίνητά τους. Μαζί τους οι κάτοικοι πήραν και από μια τραμιτζάνα με κρασί, ένα μπουκάλι τσίπουρο, ούζο, λίγα κεφτεδάκια, λίγο τυρί, αυγά, χωριάτικες πίτες, τουρσιά και πολλούς άλλους μεζέδες.

Σαν ψήθηκαν τα κατσίκια και τ' αρνιά στις σούβλες και ήρθε η ώρα του φαγητού το μεσημέρι, μαζεύτηκαν στο ξάγναντο και κάτω από τους ίσκιους των δέντρων, μέσα στα χαμολούλουδα και παρέες - παρέες έστρωσαν τραπέζι.

Ανοίξανε τις τραμιτζάνες με το κρασί και τα φαγώσιμα κι άρχισαν το φαγοπότι.

Την εικόνα της γιορτής στην εξοχή προσπάθησα να την περιγράψω με το παρακάτω ποίημά μου:

Ο Γιορτασμός της Πρωτομαγιάς

*Ηρθε η Πρωτομαγιά δροσάτη
και αναστήθηκε όλη η πλάση
Εμπρός να τη γιορτάσουμε
στην εξοχή κεφάτοι.*

*Από μέρες κουβεντιάζανε
και τις σούβλες ετοιμάζανε.*

Να γιορτάσουν την Πρωτομαγιά

κάτω από τα δέντρα στην δροσιά.
 Νωρίς - νωρίς απ' το πρωί
 ξεκίνησαν οι χωριανοί
 Να πάνε να γιορτάσουνε
 και στον Αϊ-Γιώργη φτάσανε
 Τις σούβλες ετοιμάσανε
 και τ' αρνιά κρεμάσανε.
 Ανάψανε και τις φωτιές
 μεγάλες και θαυματουργές.
 Γυρίζει η σούβλα στη φωτιά
 για να ψηθούνε τα σφαχτά.
 και τα τραγούδια τα γλυκά
 ακούγονται δίπλα στη θρακιά.
 Στην ολοπράσινη πλαγιά
 πιο πάνω από την ψησταριά
 χιλιάδες αγριολούλουδα
 τριγύρω είναι σπαρμένα.
 Ανθίσανε οι αγριοτριανταφυλλιές
 γύρω - γύρω στα χωράφια
 και την ευωδιά σκορπίσανε
 τριγύρω στα λιβάδια.
 Ακούγεται δίπλα η μουσική
 απ' το κλαρίνο, το βιολί.
 Και ο ήχος απ' το ντέφι
 ακούγεται πέρα έως το Νικούσι.
 Οι μερακλήδες απ' το πρωί
 ροφούσαν ούζο και ρακί.
 Έπιναν και λίγο κρασάκι
 για να μούνε στο μεράκι
 Και μετά από λίγες ώρες
 ήταν έτοιμες οι σούβλες.
 Όλοι στρώσανε τραπέζι
 επάνω στο χλωρό χορτάρι.
 Όλοι φάγαμε κρέας ψημένο
 και τζατζίκι καλοφτιαγμένο
 Ήπιαμε και ένα ποτήρι κρασάκι
 για να είμαστε κεφάτοι.
 Και μετά το φαγητό
 στήσαμε τρελό χορό.
 Γκριζμπανίτικος χορός
 είναι μέγας και τρανός.
 Ο Χρήστος παίζει στο βιολί

και ο Φάνης στο κλαρίνο.
 Ο Τάκης στο ακορντεόν
 κι ο Μπέης ντέφι πρώτο.
 Ο χορός κρατεί καλά.
 Όπα! λέει ο Κωνσταντής
 κάνει μια γυροβολιά
 και σε λίγο μια κατσιά.
 Χορεύει ο Μήτσος τσάμικο
 και ο Κωστής χασάπικο
 κι ο Στέργιος το συγκαθιστό.
 Η Αθηνά χορεύει τον Κωνσταντή
 και η Μαρία τον Τσουρλή.
 Η Παναγιώτα η λυγερή
 "Μας κλέψανε το λάγιο αρνί".
 Τα τραγούδια και η μουσική
 έσμιξαν με του κούκου τη φωνή
 που το έλεγε στο "Κοκκινάδι"
 και πιά κάτω στο Λιβάδι".
 Και το γλέντι κρατεί καλά
 ως αργά τ' απόγευμα.
 Και μετά σιγά - σιγά
 ο καθένας χαιρετά:
 Γειά χαρά σας βρε παιδιά
 Ζήτω η εργατική Πρωτομαγιά
 και του χρόνου να είμαστε καλά!

Ο ΑΝΤΩΝΗ ΤΣΑΠΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΕΑ ΤΟΥ

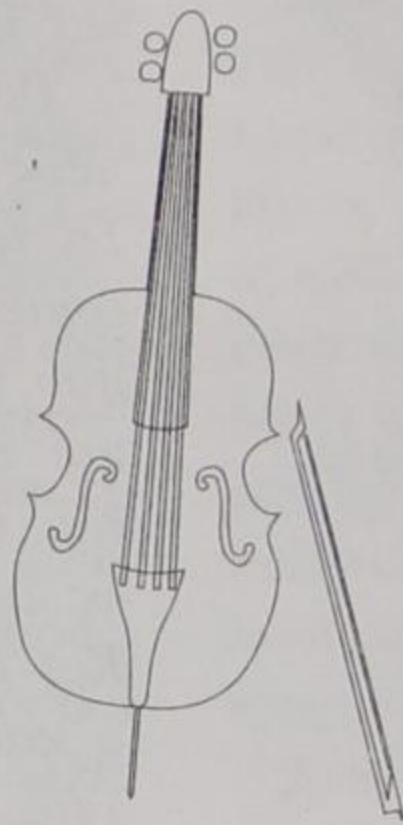
Βασ. Λαμπρίδη

Οι Μούσες κατά τη μυθολογία μας ήταν εννέα θεότητες προστάτιδες της κάθε πνευματικής δημιουργίας.

Ήταν θυγατέρες του Δία και της Μνημοσύνης. Απ' αυτές ξεχωρίζω σήμερα σε τούτο το γραφούμενο τη Μελλομένη που ήταν μητέρα των Σειρήνων, θεά του τραγουδιού. Οι Σειρήνες τραγουδούσαν τόσο ωραία και θελκτικά, ώστε τραβούσαν στο νησί τους κάθε διερχόμενο και τον έκαναν να λησμονάει οικείους και πατρίδα. Αυτή τη μαγευτική λαλιά φοβήθηκε και ο Οδυσσέας όταν περιπλανήθηκε κοντά τους και για να γλιτώσει απ' την αρπαγή δέθηκε στο κατάρτι του πλοίου αφού έφραζε τ' αυτιά των συντρόφων του με κερί. Μια τέτοια έκφραση μουσικής που σε σκλάβωνε, συγκροτούσε προπολεμικά η παρέα του Αντώνη Τσάπη εδώ στην Κόνιτσα.

Άφθαστος και μάγος στο κλαρίνο, τον συνόδευαν δυο σπάνια βιολιά και σαμπτούρι του Τσούτα και του Νότα, ένα αξέχαστο λαούτο και το ντέφι το γλυκολάλητο του Θωμά Γάκη. Σε κάθε πανηγύρι, σε κάθε γάμο, γλέντι και ζιαφέτι, με τα όργανα εξύψωσαν την ποίηση, το λόγο, τα συναισθήματα, την κίνηση κι έκαναν τη μελωδία αρμονία και μεθύσι. Του κάθε πρωτοχορευτή διάβαζαν στο πρόσωπο τα ντέρτια και μαράζια κι ανάλογα κραδαίνονταν τα όργανα κάνοντας πόδια και κορμί σκλάβο στο ρυθμό τους. Αξέχαστος ο

Αντώνης δεν ήταν μόνο οργανοπαίκτης, ήταν και δάσκαλος μουσικής κι έβγαλε αρκετά παιδιά εκείνη την εποχή με μάθηση βιολιού ή μαντολίνου. Τότε που πρυτάνευε η φτώχεια κι η αναφαγιά, αυτοί κατάφερναν και

σκορπούσαν γλέντι κέφι και χαρά, κυρίως τις Αποκριές, το Πάσχα, το 15αύγουστο, την Πρωτοχρονιά. Ο άνθρωπος που τα κατάφερνε να σου μιλάει στην ψυχή με το κλαρίνο, χάθηκε: έφυγε από την Κόνιτσα στην κατοχή, πηγαίνοντας στη Θεσσαλία, εκεί στα ψωμοτόπια, όπου κι εκεί εκτιμήθηκε με το παραπάνω. Προπολεμικά στην Παναγία,

την προηγούμενη μέρα του 15αύγουστου, γίνονταν το κοριτσομάζωμα. Από το πρωί όλα τα κορίτσια της παντρείας της Κόνιτσας πήγαιναν στην Παναγία, το όμορφο εξωκκλήσι της Απάνω Κόνιτσας και προσεύχονταν κατά τη Λειτουργία την πρωϊνή ώρα, ενώ μετά στρώνονταν στο χορό ως το σούρουπο, χωρίς ούτε έναν αρσενικό κοντά τους και μόνο λίγοι αετονύχηδες κρυμμένοι στα τριγύρω βράχια κατάφερναν να θαυμάζουν τις λυγερές στο μονόπλευρο γλέντι τους. Όλες αγαπημένες και αδελφωμένες μοιράζονταν τη χαρά, την ξεγνοιασιά, τον ανθό της νιότης κι όλες κοιτούσαν ποια θα χορέψει καλύτερα από την άλλη. Μόνο ο Αντώνης και η παρέα του απολάμβανε το μεγαλείο της παραμονής του 15 αύγουστου κάτω απ' τα βαθύσκιωτα

πλατάνια της Παναγιά, χωρίς ποτέ να σχολιάζουν ούτε μια από τις λυγερές της Κόνιτσας.

Μας έλεγε ο Αντώνης:

- Αρχίζα το χορό με το τραγούδι βγάτε κορίτσια στο χορό καμάρια στα τραγούδια,

πέστε και τραγουδήστε πως πιάνεται η αγάπη.

Από τα μάτια πιάνεται στα χείλια κατεβαίνει

κι από τα χείλια στην καρδιά ριζώνει και δε βγαίνει.

Κι όταν κάποια ήθελε τον καημό της για να γειάνει σαν ήταν λογοδοσμένη,,

τραγουδούσε με την παρέα:

- Διψάν οι κάμποι για νερό και τα βουνά για χιόνια

και τα γεράκια για πουλιά κι εγώ για κείνον π' αγαπώ.

Το χέρι τ' όμορφο το μπρατσωμένο να 'χα για προσκέφαλο.

τις μέρες του Μαγιού, τις νύχτες του Γενάρη,

να τον χόρταινα με τα φιλιά, μες την αγκαλιά μου.

Δεν ήταν μόνο ο Αντώνης ο υψηλός της τέχνης, όλοι τους ήταν άριστοι.

Όταν μετά την κατοχή η παρέα με άλλον πια στο κλαρίνο συνόδεψε νέους και νέες της Κόνιτσας σε μια εκδρομή στο Δελβινάκι, εκεί στο μεσοχώρι όπως λαλούσαν τα βιολιά πλησιάζει ένας Δελβινακιώτης το Νότα και του λέει.

- Με νότες παίζεις το βιολί;

- Νότα με λένε.

Δεν άκουγε, ήταν βαρύνκουος ο Νό-

τας, λες και ήταν απόγονος, μεγάλων μουσικών και αφελέστατα εξηγήθηκε στον ξένο ότι Νότα τον λένε. Ο άλλος βιρτουόζος του βιολιού, ο Τσούτας ποτέ δεν του ξέφευγε να σου λείει, πως έχασε το βιολί του τον καιρό της τουρκοκρατίας στην Κουρόβρουση. Εκεί σ' ένα γάμο, όπως κάθονταν οι συμπεθέροι χωριστά οι μεν από τους δέ, στα δύο από δω και από κει μπάσια, πετούσαν το παγούρι με το τσίπουρο και ρουφούσαν από κάνα δυο γουλιές, πότε οι από δω συμπέθεροι και πότε οι από κει. Να που ξέφυγε ενός το μολυβένιο παγούρι και έκανε το βιολί του Τσούτα θρύψαλα.

Μέχρι τα 100 και πλέον χρόνια του που χάθηκε, μόλις προ ολίγου έλεγε ο Τσούτας:

- Να εδώ στο σεντούκι, εδώ μέσα έχω τον Στραντιβάρους αυτόν που μ' έσωσε και δεν έβαλα τούρκικο φέσι στο κεφάλι μου.

Όταν οι νεότουρκοι είχαν αρχίσει κι εδώ στην Κόνιτσα να επιστρατεύουν ελληνόπουλα στο στρατό τους, ο Τσούτας με τις λίγες λίρες που είχε οικονομήσει από το βιολί, πήγε στην Πρέβεζα κι από κει βγήκε στα ανοιχτά με βάρκα όπου τους παραλάμβαινε βαπόρι κι έτσι βρέθηκε στην Αθήνα και γλίτωσε την υποταγή στον εχθρό μας.

Απ' όλη την παρέα του Αντώνη Τσάπη, τελευταίος χάθηκε ο Τσούτας, πριν λίγο και αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι και τα 97 χρόνια του όρθιος έπαιζε το βιολί του 15 Αύγουστο στην Παναγία. Έτσι έγιναν όλοι τους θαυμαστοί και για τη μακροζωία τους.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Παράξενων λέξεων που λέγονται στο χωριό

Δροσοπηγή "Κάντσικο" Κόνιτσας
συνέχεια από το προηγούμενο,

Θωμά Ζιώγα

μπαρμπούτα η, πλατύφυλλο βότανο που δεν λαχανεύεται - ετυμ. Αρβ. BAR-I (=χόρτο), και BUTE (= μαλακός, ήμερος). Εξ αυτών μπαρμπούτα (= μαλακόχορτο).

μπάρτζα η, γίδα μαύρη με καφετιά μούρη - ετυμ. Αρβ. BARDHE-T (= ψιμύθιο, φτιασίδι προσώπου) και ZEZE-A (= μαύρη). Εξ αυτών μπάρτζα (= ψιμυθιούσα, δηλ. μαύρη και φτιασιδωμένη), επειδή έχει άλλο χρώμα στο πρόσωπο και φαίνεται ωραία.

μπασαμάκ(ι) το, μεγάλη πλακοειδής πέτρα (σαν αυτές των βαθμίδων) - ετυμ. Τουρκ. BASAMAK (= σκαλοπάτι).

μπάσ(ι) το, η παρά το τζάκι μικρή υπερύψωση του δαπέδου - ετυμ. Τουρκ. BASIK (= χαμηλός).

μπασίδ(ι) το, και σπάνια μπασιά - 1) ο χώρος που οδηγεί στην κύρια είσοδο αυλής ή σπιτιού, 2) είσοδος γενικά - ετυμ. Ελλ. "εν" + "βαίνω" > μπαίνω > μπασίδι μπασιά.

μπασλίκα η, μία από τις εν προβόλω πλάκες που στηρίζουν το τζάκι - ετυμ. Τουρκ. BASHLIK (= κιονόκρανο, επιγραφή).

μπάσνα η, το σύνολο του γεωργικού κλήρου μιας οικογένειας - ετυμ. Τουρκ. BAS (= κεφαλή, αρχηγός) Βουλγ. BASHKA (= γενάρχης, πατέρας). Εξ αυτών το νέο Ελλ. "μπάσινα" (= μοίρασμα πατρικού κτήματος με κληρονομιά) και Βουλγ. BASINIA (= κληρονομιά σε ακίνητα).

μπαστί το, και μπάσταρδο - το νόθο παιδί, "κοπέλι" (β.λ.) - ετυμ. Ιταλ. BASTARDO (= νόθος).

μπατάλ(ι)κος-ια-ο, άχαρος και δυσκίνητος, χονδροκαμομένος - ετυμ. Τουρκ. BATLAL (= άχαρις, άχρηστος, μεγαλύτερος του κανονικού) - αντίθετο "τσιπουρίσιος" (β.λ.).

μπατζαριό το, τυροκομείο - ετυμ. "μπατζιος" (β.λ.) - Σερβ. BATCH, Ρούμ. BACIU (= τυροκομείο) - Βουλγ. BATCHIJA (= στάνη).

μπατζιος ο, 1) είδος σκληρού άπαχου τυριού - ετυμ. Ελλ. "βούς" και Λατ. VACCA (= αγελάδα) Ελλ. "βουτσίνα" ή "μπατσίνα" (= ξυνομυτζήθρα) > μπατζιος (= άπαχο τυρί, σαν το αγελαδινό), 2) τυροκόμος - Αρβ. BAXHO-JA (= τυροκόμος), 3) σύγγαμβρος - ετυμ. Τουρκ. BACANAK (=μπατζανάκης).

μπατσάρα η, και μπατζαριά - είδος πίττας μόνο από ψημένη ζύμη - ετυμ. Ελλ. "πατώ" > "μπάτσες" (β.λ.) μπατσάρα (= ζύμη πατητή, πλακούς, Λατ. PLACENTA) - Ίσως και από το Ελλ. "πάστη" (= ζύμη, μάζα) > πάστα > πασάρα > (αναγραμμ.) πατσάρα (= ζυμαρόπιττα).

μπάτσες οι, 1) πατούσες, πέλματα, πέζες - ετυμ. Ελλ. "πατώ" > πατησιές > πατσιές > μπάτσες, 2) κόλαφος, χαστούκια - ετυμ. απ'τον ήχο "μπατς-μπατς" - Λατ. BATUO (= κτυπώ).

μπαχτσιές ο, λαχανόκηπος - ετυμ. Τουρκ. BAHCE (= κήπος).

μπεκαέδες οι λουπάδες, δηλ. παλιές οφειλές, υπόλοιπα χρεών - ετυμ. Τουρκ. BEKAYA (= υπόλοιπα).

μπέκαρι το ,ποικιλία μελανοκόκκινου σταφυλιού με πυκνότατο βότρυ. μπέλος-α-ο ,κατάλευκος - ετυμ. Σλ. BELO (= λευκό).

μπερεκέτ(ι) το ,δαψιλεία αγαθών, τα γεννήματα, τα πολλά σιτηρά προϊόντα, η αφθονία - ετυμ. Τουρκ. BIRIKMEN (= συσσωρεύω, συναθροίζω), Αρβ. BEREQET-I (= γεννήματα).

μπιγλί(ι)κος-ια-ο, (κατάρα) το να μείνεις παντέρημος, ολόμονος - ετυμ. Τουρκ. BIKES (= ολόμονος), BIKLIK (= το να μένεις μόνος στον κόσμο) - μπιγλικιάρια (= το έρημο το μυαλό).

μπιζερώ ,βαρέθηκα, κουράστικα ψυχικά και σωματικά - ετυμ. Τουρκ. BEZMEK (= απαυδώ, αηδιάζω).

μπιλιτζίκ(ι) το ,βραχιόλι - ετυμ. Τουρκ. BELEDZIK (= ψέλλιο, κρίκος) > Αρβ. BYLYZYK-U (= βραχιόλι). μπίμτσα η ,υπόγειο σκοτεινό κελάρι - ετυμ. Σλ. PIVNICA.

μπινέκ(ι) το ,κέλης, δηλ. άλογο ειδικό για ίππευση, κοινώς άπι - ετυμ. Τουρκ. BINMEK (= καβαλλικεύω) Τουρκ. BINEK (= κέλης).

μπιρμπίλ(ι) το ,1) στραγάλι, μικρό σφαιρίδιο - ετυμ. Τουρκ. BIR (= ένα) και BILIA (= σφαιρίδιο), 2) αλλού λένε το αηδόνι - ετυμ. Τουρκ. BULBUL > Αρβ. BILBIL-I (= αηδών).

μπιρμπίλω η ,γυναίκα στρουμπουλή με θηλυκότητα και νάζι - ετυμ. "μπιρμπίλι" (β.λ.) - σχετ. μπιρμπιλομμάτα (= γυναίκα με μάτια στρογγυλά και παιχνιδιάρικα).

μπλάνα η ,1) (επί τυριού) πλακοειδές τεμάχιο - ετυμ. Λατ. PLANA (= επίπεδη), 2) σομφόξυλο πείγκου, δηλ. το ξύλο μεταξύ καρδιόξυλου και φλοιού - ετυμ. Σλ. BELJ (= σομφό ξύλο), BLANIA (= σχίζα).

μπλανούσκα η ,αγριοφράουλα του βουνού - ετυμ. Σλ. PLANINSHKA (= βουνίσια) > μπλανούσκα - σχετ. "χαψιούνα" (β.λ.). **μπλάρ(ι)** το ,ημίονος - ετυμ. Λατ. MULUS (= ημίονος, ορεύς, βόρδων) νέο Ελλ. μουλάρι > μπλάρι.

μπλέτσ(ι) ,(επίρρ.) γυμνός - ετυμ. "μπλέτσια" (β.λ.). **μπλέτσια** τα ,οι κόρφου, τα μέρη του σώματος από τη μέση μέχρι το λαιμ **μπλέτσωτος** (= γυμνός από τη μέση και πάνω) - ετυμ. Σλ. PLECI και PLECIA (= ώμοι, νάτα, ράχη, πλάτη).

μπλετσώνω 1) παραγεμίζω τους κόρφους με κλειμμένα είδη, 2) (μεταφ.) τρώγω αίμαργα - ετυμ. "μπλέτσια" (β.λ.). **μπλιγούρ(ι)** το ,1) χονδροκομμένο σιτάρι για μαγείρεμα ή για "γιαπράκια" (β.λ.), 2) το φαγητό που γίνεται από μπιλιγούρι (στους γάμους) - ετυμ. Τουρκ. BULGUR - Αλλού το λένε "κοφτό".

μπλιόντα η ,μόνο στη φράση: "έγινα μπιλιόντα" - βράχηκα, μουσκεύτηκα - ετυμ. Λατ. PLUIT (= βρέχει) > Σλ. PLIUSAK (= ραγδαία βροχή).

μ(π)λιόρα η ,(επί αιγοπροβάτων) που έχει ηλικία από ένα έως δύο χρόνια, ή που γέννησε πρώτη φορά - ετυμ. αρχ. Ελλ. "μήλον" (= πρόβατο) (υποκορ.) > μηλιόρι > μλιόρι > μπιλιόρα (= νεαρό πρόβατο) - Ισως και από το Λατ. MELIOR (= βελτίων, καλλίων, συγκριτικός του BONUS) - Αρβ. MILJORE και Βλαχ. MLIORA.

μπόμπαλο το ,πολύ μικρό σφαιρίδιο - κεδρομπόμπαλο (= αρκευθίς, δηλ. οι στρογγυλοί καρποί του κέδρου άρκευθος που χρησιμοποιούνται σαν βολίδες στα παιχνίδια) - ετυμ. Ιταλ. BOBA (= σφαιροειδές βλήμα) > (υποκορ.) μπόμπαλο.

μπομπότα η, ψωμί από καλαμπόκι - ετυμ. Αρβ. BUBOTE (= αραβόσιτος).

μπόντζα η, πήλινο αβαθές σκεύος για ψήσιμο πίπτας - ετυμ. Σλ. PONICA (= ιπνός, φούρνος κινητός, κλίβανος).

μπορίκα η, 1) πεύκο, πίτυς, 2) (μεταφ.) ευσταλής γυναίκα - ετυμ. Σλ. BOR (= πεύκο) > Αρβ. BORIKE-A (= πεύκο).

μπόρτζ(ι) το, χρέος - ετυμ. Τουρκ. BORC (= οφειλή). **μπότ(ι) το**, βώτιο, δοχείο - ετυμ. Ελλ. "εμπότιον" > **μπότι**.

μπότος ο, κεντρί, αιχμή - ετυμ. Σλ. BOD (= μύτη, αιχμή).

μπού το, (επί μωρών) νερό - ετυμ. Ελλ. "βρύλλω" (= ζητώ νερό) > **βρύν** (= νερό) **β(ρ)ούν** > **μπούν** > Λατ. BUA.

μπουγάς ο, ταύρος - ετυμ. Ελλ. "βούς" Τουρκ. BUGA (= ταύρος).

μπουγάτσ(ι)α η, καλό αφράτο ψωμί καμωμένο σε βαθύ ταψί και ψημένο στη "γάστρα" (β.λ.) - ετυμ. Τουρκ. POGACA και BOGACA.

μπούκλα η, φορητό μικρό ξύλινο βαρελάκι - ετυμ. Ελλ. "βαύκαλις" (= αγγείο προς διατήρηση δροσερού νερού ή οίνου) > Λατ. BAUCALIS Ιταλ. > BOCCALE (= φιάλη) > **μπούκλα** - Σπάνια λέγεται φτσέλα, απ' το Ελλ. > "βυτίο" > **βουτσι** > **βουτσέλα** φτσέλα - Αλλού λέγεται ντρεβενίτσα, δηλ. ξυλένια και μικρή, απ' τα Σλ. DREBEN (= μικρός), DRbVEN (= ξυλένιος).

μπουκουβάλα η, προσφάγι από ψίχα ψωμιού και τυρί μαζί ανακατεμένα και πατημένα - ετυμ. Λατ. BUCCA (= οπή, στόμα) > νέο Ελλ. "μπουκιά", και "βάλλω".

μπούμπαρος ο, 1) φανταστικός μαύρος δαίμονας που φοβίζει τα παιδιά, κοινώς μπαμπούλας, 2) μαύρο σκαθάρι, μπάμπουρας - ετυμ. Σλ. το αρσενικό του BABO (= γριά) > **μπάμπω** > **μπαμπούλας** > **μπάμπουρας** > **μπούμπαρος**, > με αναγραμματισμό.

μπούρας ο, αυτός που μπορεί, δυνατός - το θηλυκό είναι **μπούρ(ι)σσα** - ετυμ. νέο Ελλ. "μπορώ" - Αρβ. BURRE-I (= άνδρας, γενναίος).

μπούρδα η, 1) πολύ μεγάλο σακί για μεταφορά κυρίως μαλλιών - ετυμ. λέξη Περσική BURDAM (= μεταφέρω) - σχετ. Ιταλ. BORDO (= τοίχωμα πλοίου, εσωτερικός χώρος κάθε μεταφορικού μέσου) > Ελλ. "μπούρδος" (= πλευρά πλοίου), 2) ανοησία, σαχλαμάρα - ετυμ. Λατ. BURRAE (= φλυαρίες, λήροι) Γαλλ. BOURDE (= χονδρό αστείο).

μπουρέκ(ι) το, πίπτα καλή με γέμιση τυρί και αυγά - ετυμ. Τουρκ BOREK. **μπουρί το**, καπνοσωλήνας θερμάστρας - ετυμ. Τουρκ. BORU (= σωλήν).

μπούρμπουλη η, στάχτη, σκόνη, κονιορτός - μόνο στη φράση: "στάχτη και μπούρμπουλη", αντί του σωστού "στάχτη και μπούλβερη" - ετυμ. Λατ. PULVIS-PULVERIS (= σκόνη, κονία, κονιορτός) > νέο Ελλ. **μπούλβερη** (= στάχτη, σκόνη) > **μπούρμπουλη**, με έντονη παραφθορά.

μπουρμπουλώνω, σπάνια **μπουλώνω** - περιτυλίγω καλά το κεφάλι με μαντήλι, για να μη φαίνεται ή να μη κρυώνει - **μπουρμπούλια** (= οι προσωπιδοφόροι του Πατρινού καρναβαλιού) - ετυμ. Σλ. BULO (= πέπλο, τσίπα), BULA (= μουσουλμάνο με σκέπη).

μπουρνώ, και **μπουρίζω** ή **μπουραλίζω** - (επί ζώων) **κουτρίζω**, **κερατίζω** - ετυμ. Τουρκ. και Αρβ. BURI (= κέρας).

μπούτχαβος-η-ο, (για φαγητό) λιγωτικό, αναγουλιάρικο, λόγω λιπαρότητας - ετυμ. Ελλ. "μπουχιτίζω" (= στομώνω από την πολυφαγία) > μπούχταβος > (αναγράμμ.) μπούτχαβος. Η λέξη πιθανώς από το Ελλ. "βούτυρο" > παλ. Σλ. BOTJETI (= λιπαίνω) και Λατ. HABEO (= έχω). Εξ αυτών "βουτυρόχαβος" > (συγκοπή) > βούτχαβος > μπούτχαβος (= που έχει πολύ λίπος) - σχετ. Τουρκ. BIKTIRMAK (= αηδιάζω).

μπουχαρί το, 1) μεγάλο τζάκι με φούσκα στο κέντρο των παλιών σπιτιών, 2) καμινάδα - ετυμ. Τουρκ. BUHAR (= καπνός, ατμός). μπουχτσιάς ο, (στο γάμο) αυτός που φέρνει σε κάνιστρο ή μαντήλι τροφή στη νύφη - ετυμ. Τουρκ. BOHCA (= μπόγος).

μπράγκαλα τα, και συμπράγκαλα - σύνεργα, εργαλεία, σκεύη, κλπ, που ηχούν κατά τη μεταφορά τους - ετυμ. "βραγκαλνώ" (β.λ.).

μπράτ(ι)μος ο, και βλάμης - παράνυμφος, που είναι επιστήθιος φίλος του γαμβρού και πρωτοστατεί στην υπηρεσία του γάμου - το θηλυκό είναι μπρατίμ(ι)σσα - ετυμ. Σλ. BRAT (= αδελφός) και Αρβ. VLAM-I (= φίλος, αδελφοποιτός, σταυραδέλφι).

μπροσ(θ)νέλα η, η περί τον λαιμό επροσθία λωρίδα στερέωσης του σαμαριού ζώου - ετυμ. Ελλ. "έμπροσθεν". Λέγεται και λαιμαρ(γ)ιά. μ

προστούρα η, προεξέχουσα κοιλιά ανθρώπου, κοιλιά ζώου - ετυμ. Ελλ. "εμπρός" μπροστά προστούρα - σχετ. "σκέμπα" (β.λ.). μπρουζιαλίζω, και μπρουζιαλνώ - ροδίζω κάτι ψήνοντάς το στη φωτιά - ετυμ. "πρό" + "ζιάρια" (β.λ) προζιαρίζω μπρουζιαλίζω - Ιταλ. BRUCIARE (= πυρακτώνω) - σχετ. "προύσια" (β.λ.) και νέο Ελλ "μπριζόλα".

μπρούστερο το, πλατύφυλλο βότανο, ζιζάνιο λαχανοκήπων, που δεν λαχανεύεται, με αψιές ρίζες - ετυμ. ίσως αρχ. Ελλ. "βρύν" (= νερό) + "στερρόν" (= ανθεκτικό). Εξ αυτών βρούστερρον μπρούστερρο. Στα Ιταλ. BRUSCO (= δριμύ, αψύ). Αλλού λέγεται "μπρέστουρο".

μπυρμπυλιάρης-α-ικο, και σταχτομπυρμπυλιάρης - κρουωνιάρης, ριγηλός, που συνεχώς ανασκαλεύει τη στάχτη και συνδαυλίζει την πυρά - ετυμ. "μπούρμπουλη" (β.λ.), με τροπή του ΟΥ σε Υ.

μσίδα τα, σημάδια σαν κρεατοελιές στη μούρη ανθρώπων και ζώων - ετυμ. Ιταλ. MUSO (= ρύγχος) > μουσίδα > μσίδα.

μσίτσα η, μικροσκοπικό έντομο που τσιμπάει ενοχλητικά - ετυμ. Ιταλ. MUSO (= ρύγχος) > μ(ου)σίτσα > μσίτσα - Σλ. MUSHA (= τρυπώ, κεντρίζω) - Σλ. MUSHICA (= μυγίτσα, σκνίπα).

μσούρα η, βαθύ πιάτο, τρύβλιο - ετυμ. Λατ. MISSORIUM (= πινάκιο στρατιώτου) > Βλαχ. MSURA - Αλλού λέγεται λίμπα παλ. < Σλ. LbBb (= κρανίο, καυκή) - σχετ. "τσιαύκα" (β.λ.).

μτάρια τα, ζεύγος ειδικών εξαρτημάτων, για την εναλλαγή των νημάτων στον αργαλειό, που κρέμονται από τα καρούλια (= τροχαλίες) και εναλλάσσονται πατώντας τις ποδαρ(ι)κές. Τα πάνω και κάτω νήματα του στημονιού διαχωρίζονται με τα καλαμίδα (= λεπτές ράβδοι σα καλάμια) - ετυμ. Ελλ. "μίτος" (= νήμα), Λατ. MUTO (= μετακινώ).

μτάφ(ι) το, υφαντό από γιδόμαλλο, με το οποίο καλύπτεται το σαμάρι, για προστασία - ετυμ. Ελλ. "μίτος" (= νήμα) > μτάφι (= υφαντό). (ν)αλμπάν(η)ς ο, 1) ο πεταλωτής αλόγων, 2) ο αδέξιος που δεν μπορεί να εκτελέσει σωστά μια δουλειά 3) άνθρωπος πείσμων και φωνακλός - ετυμ. Τουρκ. NALBANT (= πεταλωτής).

"Ψυχή μου χόρευες όλα τα καλοκαίρια"

"Παιδί με το γρατσουνισμένο γόνατο, κουρεμένο κεφάλι, όνειρο ακούρευτο "μορτάκι του άσπρου σύννεφου...", ** καθώς γύριζες το καλοκαιριάτικο απομεσήμερο στις στράτες του όνειρου, με τη σφενδόνα στο 'να σου χέρι και το ξεροκόμματο στο άλλο, τι κι αν στην τρύπια σου τσέπη δεν έκρυβες τίποτα τι κι αν απ' το μπαλωμένο σου κοντοπαντέλονο έλειπε η μια η τιράντα κι αν ο κόσμος τυπώνονταν άγριος στις πατούσες των ξυπόλητων ποδιών σου...

Πολύ που σε ένοιαζε!

Σου αρκούσε η περιπλάνηση στα βουνά και τα λόγκα, η περιπλάνηση στους δρόμους της ελευθερίας, δεν υπήρχε για σένα παρελθόν, ούτε μέλλον, παρά μόνο παρόν, που σαν μια φέτα καρπούζι γλυκό, καταβρόχθιζες!

Σου αρκούσε που έβγαζες απ' τον κόρφο σου μια παλάμη κεράσια κι έβαφες με το γλυκό κόκκινο χυμό τις μέρες του Ιούνιου.

Και η νύχτα γλυκά σε νανούριζε με τα τραγούδια των τριζονιών κι η λάμπα χαμηλωμένη που γέμιζε με ίσκιους τους τοίχους σου ετοίμαζε γοργοτάξιδα πλοία και σύ ποντοπόρος ταξίδευες στις θάλασσες του σχολικού σου χάρτη, στην Αμερική και την Κίνα, θαλασσοπόρος τρανός σαν τον Βάσκο Ντε Γκάμα, εξερευνητής των ηπείρων μεγάλος, μέχρι που η κούραση της ανεμελιάς γλυκά σε νανούριζε και τ' όνειρο σ' άδραχνε, για στράτες που ποτέ σου δεν πάτησες κι η αυγή που σου χάριζε με των πουλιών του γλυκόλαλο στόμα μια υπόσχεση για τη μέρα που έρχονταν....

Τώρα καλά πια το γνώρισες καμία συνταγή δεν ωφελεί στη μνήμη, κανένας θάνατος δεν είναι πιά σκληρός από τη μνήμη.

Τάσος Κανάτσης

* παράφραση στίχου, του ποιητή Νίκου - Αλέξη Ασλάνογλου

** στίχοι του ποιητή Οδυσσέα Ελύτη.

ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Ανάσταση εκ νεκρών

Ο άνθρωπος δεν μπορεί και δεν πρέπει να αποδεχθεί το ψυχρό αμετάκλητο του θανάτου. Όπως η φύση πεθαίνει το χειμώνα και Ανασταίνεται πολύχρωμη θριαμβευτικά την άνοιξη, έτσι και η ζωή νικάει το θάνατο, συνεχίζοντας αέναα, την περιπέτεια της ύπαρξης. Έτσι με ένα θαυμάσιο και ταρτήγορο συμβολισμό στις αρχές της πιο όμορφης εποχής γιορτάζουμε την Ανάσταση. Προχωρούμε, ελπίζοντας πέρα από τους νεκρούς και πάνω από τους τάφους, μέσα στο ξύπνημα της ζωής. Ο ίδιος ο Ιησούς απαντώντας στους Σαδδουκαίους που δεν πίστευαν στην Αθανασία, διακήρυξε: ουκ εστιν Θεός, Θεός νεκρών αλλά ζώντων. Όμως η Ανάσταση δεν περιορίζεται στενά σε βιολογικά υπαρξιακά πλαίσια.

Δεν συμβολίζει απλώς, την ανάγκη της νίκης της ζωής πάνω στο θάνατο. Επεκτείνεται και μέσα στον ίδιο τον άνθρωπο. Εισχωρεί μέχρι τα βάθη του Ασυνείδητου.

Συμβολίζει την ανάγκη της νίκης του ανθρώπου πάνω στον εαυτό του. Ταπεινά πάθη, μικροσυμφέροντα, συνήθειες, ραθυμία, ατομικισμός, ευδαιμονισμός, φανατισμός νεκρώνουν τις συνειδήσεις. Μας κάνουν να ξεστρατίζουμε και να ξεχνούμε τις Μεγάλες Αρετές που κράτησαν ολοζώνταντο τον Ελληνισμό τόσους και τόσους αιώνες. Μην επαναπαυόμαστε στην ψεύτικη σιγουριά της αυταπάτης. Η κρίση που ταλανίζει τον τόπο, δεν είναι μονάχα οικονομική, ούτε πολιτική, ούτε ακόμα εθνική. Είναι κατά

κύριο λόγο κρίση ηθική.

Κι απ' αυτήν έπονται τα άλλα μύρια κακά. Νεκρώθηκαν μέσα μας οι πατροπαράδοτες Ελληνικές Αρετές. Γι' αυτό είναι επιτακτική και ζωτική η ανάγκη της Ανάστασής τους. Νεκρώθηκε η ανθρωπιά και η Αγάπη προς την ένδοξη πατρίδα μας. Πριν λίγες μέρες ο Κοσ Υπουργός Δημοσίας Τάξεως εφαρμοσε νόμο μέχρι στις 1 μ.μ. στα νυκτερινά κέντρα, ντιστοτέκ, καμπαρέ και βγήκανε σε μεγάλη διαδήλωση οι χούλιγκαν, μέχρι τον Άγνωστο Στρατιώτη ημίγυμνοι την μεγάλη Εθνική Εορτή της 25ης Μαρτίου. Το τι κάνουν στα νυκτερινά κέντρα είναι πασίγνωστα, το βλέπουμε στην τηλεόραση. Και το δεύτερον βλέπουμε τους Γιατρούς, τους Δικηγόρους, πλην ελαχίστων, όπου διαμαρτύρονται και απεργούν για να μην πληρώσουν φόρους. Μόνο να νεκρώθηκε ο Πατριωτισμός. Παρακολουθούσαμε αδιάφοροι τα τελευταία χρόνια τον Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης της Ίμβρου και της Τενέδου όπου τους εξαφάνισαν οι βάρβαροι Τούρκοι. Παρακολουθούσαμε μακάριοι την Τουρκική μειονότητα της Δυτικής Θράκης να γίνεται σιγά - σιγά πληθυσμιακή πλειοψηφία. Κι εμείς λαύροι, αδιάλλακτοι κι μαρτυρικοί διαδηλώναμε για το Βιετνάμ, το Λάος τους Σαντινίστες και πάσχαμε για τον Αραφάτ, τον Σαντάμ, τον Καντάφι. Περιφρονούμε τους αδελφούς μας Βορειοηπειρώτες και σιωπούμε για τα όσα υποφέρουν και τους διώχνει η Αλβανική κυβέρνηση με επικεφαλής τον Σαλι Μπερίσα, τον μεγάλο ανθέλληνα.

Όσο και για τους αδελφούς μας Κύπριους που στενάζει η μισή Κύπρος επί 20 χρόνια από την βάρβαρη τουρκική κατοχή και τους 2.000 αγνοούμενους Κυπρίους όπου τους έχουν σφάξει οι βάρβαροι Τούρκοι, καμμία διαμαρτυρία και διαδήλωση δεν κάναμε στις ξένες Πρεσβείες, στο ΝΑΤΟ και Ο.Η.Ε. Για την ίδια την Ελλάδα δεν μας ενδιαφέρει το συμφέρον και το κύρος της.

Την θέλουμε πλούσιο λιβάδι για να βόσκουν τα άπληστα κομματικά κτήνη. Νεκρώθηκε το αίσθημα της ευθύνης και η αντίληψη του καθήκοντος.

Λαϊκιστές πολιτικάντες μας δίδαξαν πως έχουμε μονάχα δικαιώματα. Και εμείς δεχθήκαμε πρόθυμα το ολέθριο μάθημα τους, καταργήσαμε κάθε ιεραρχία, ζητάμε πολλά χωρίς να δίνουμε τίποτα. Περιφρονούμε τους νόμους υποταχθήκαμε στις συντεχνίες. Ποιά Ευρώπη θα ανεχθεί ανθρώπους που δεν έχουν ανθρωπιά, πολίτες χωρίς πατριωτισμό και άτομα που τα ζητούν όλα χωρίς να προσφέρουν τίποτα;

Σωτήρη Π. Τουφίδη

Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ

KONITSA AND THE NEAR BY VILLAGES

Υπάρχει λοιπόν επιτακτική και ζωτική η άμεση ανάγκη μίας Ανάστασης εδώ σε αυτή τη χώρα. Πρέπει να αναστηθεί η Ανθρωπιά. Πρέπει να αναστηθεί ο Πατριωτισμός. Πρέπει να αναστηθούν το αίσθημα της ευθύνης και η αντίληψη του καθήκοντος. Ποιό θα το αναστήσουν; Μήπως οι πνευματικοί μας ταγοί; Μήπως η Εκκλησία; Μήπως η πολιτική ηγεσία;

Ας το ελπίσουμε; Όμως πρέπει να ελπίζουμε ότι θα αναστηθούν πριν και οι ίδιοι γιατί σήμερα όπου δεν έχουν κανένα σύμμαχο πλην την Ηρωϊκή Σερβία και την Κύπρο, να ακούσουμε τον πατέρα της Ιστορίας Ηρόδοτο που μας το φωνάζει εδώ και 2.500 χρόνια. Ομογνωμέων Ελληνικόν ουδέν αυτό έθνος περιγίγνεται. Όταν οι Έλληνες δεν διχογνωμούν κανένα έθνος δεν μπορεί να τους καταβάλλει. Και ο Πλάτωνας στους Νόμους του, τονίζει την ανάγκη αρμονίας μεταξύ ηγεσίας και Λαού, το φίλον και το κοινόν εν τη πόλει.

Γένοιτο.

Γεώργιος Δ. Τσίτσος
από το Πληκάτι - Κονίτσης

Κυκλοφόρησε σε 3η έκδοση ο τουριστικός οδηγός "Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ" του Σ. Τουφίδη.

Το βιβλίο είναι μεταφρασμένο και στα Αγγλικά και πλουτισμένο με πολλές έγχρωμες και ασπρόμαυρες φωτογραφίες.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν ν' απευθύνονται στα βιβλιοπωλεία και στον ίδιο τον συγγραφέα.

Τηλ 0655 - 22464 - 22212

Έκκληση για την προστασία του περιβάλλοντος

Μιλάμε συνεχώς για προστασία περιβάλλοντος λέμε συνέχεια καθαριότητα σημαίνει υγεία, γίνονται ενημερώσεις με διαφωτιστικά σεμινάρια, κυκλοφορούν φυλλάδια για το ίδιο θέμα, διατυμπανίζουν συνέχεια τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, "προστατέψτε το περιβάλλον", προστατέψτε το περιβάλλον.

Όμως όλα αυτά θεωρία, στην πράξη τίποτε απ' όλα αυτά. "Στου κουφού την πόρτα, όσο θέλεις βρόντα", λέει ο λαός μας. Έναν περίπατο αν κάνει κανείς με το αυτοκίνητό του, τόσο στους πέριξ χώρους της Κόνιτσας, όσο και σε όλα γενικά τα χωριά της επαρχίας μας θ' αντικρίσει ανάγλυφη την εικόνα της προσβολής του περιβάλλοντος. Ρυάκια, ξεροχειμάρροι, λάκοι, συστάδες δέντρων, ακροποταμιές, αυλάκια, δεξιά και αριστερά των δρόμων γεμάτα απορρίματα, αλλοιωμένες τροφές, κονσερβοκούτια, τσιμεντοσακούλες, λίπασματοσακούλες, χαρτιά κ.ά.

Τι θα γίνει μ' αυτό το χάλι, ποιοί είναι υπεύθυνοι; Ασφαλώς όλοι μας και πάνω απ' όλα οι αρχές της Κόνιτσας και των Κοινοτήτων.

Ο Δήμος, λέμε, είναι ο κορμός και οι κοινότητες τα κλωνάρια του. Να καλέσει ο Δήμος και μόνο γι αυτό το θέμα, "τα σκουπίδια" όλες τις αρχές της πόλης και όλους τους προέδρους με τους γραμματείς των, να γίνει συζήτηση και να αναλάβουν όλοι τις ευθύνες τους. Να ανοιχτούν σ' όλες τις κοινότητες χώροι ειδικοί για τη ρίψη των απορριμάτων, να τοποθετηθούν δοχεία σε κεντρικούς χώρους όπως έχει γίνει σχεδόν σ' όλη την Κοινότητα και να προσεχτεί με αυστηρότητα η πιστή τήρηση της εφαρμογής.

Όλοι μας πρέπει να βοηθήσουμε σ'

αυτήν την προσπάθεια φορείς, σχολεία, αρχές, κάτοικοι, αν θέλουμε να δούμε μια νοικοκυρεμένη επαρχία άξια του υψηλού κάλλους της και γεμάτη επισκέπτες. Πανστρατιά λοιπόν χρειάζεται απ' όλους μας, εξόρμηση για ενημέρωση, για διαφώτιση, για υπόδειξη, για συμβουλές, μήπως συγκινηθούμε και γίνει κάτι τέλος πάντων για το απογοητευτικό αυτό θέαμα που αντικρίζουμε τόσο μέσα στην πόλη μας, όσο περισσότερο στην Επαρχία.

Διαφορετικά πως θα έχουμε την απαίτηση να έρθουν επισκέπτες και τουρίστες όταν αντικρίζουν αυτήν την εικόνα της προσβολής του περιβάλλοντος; Εμπρός λοιπόν, κάθε νοικοκυρά να διατηρεί καθαρό το χώρο του σπιτιού της, της αυλής και το ανάλογο μέρος του δρόμου.

Κάθε κοινοτάρχης να ανοίξει λάκους έξω από το χωριό για να ρίχνει ο κόσμος τα απορρίματα-, πιστεύω πως η Νομαρχία γι' αυτές τις δουλειές διαθέτει τέτοιου είδους μηχανήματα - να συμβουλευεί τους κατοίκους ότι η καθαριότητα εξασφαλίζει την υγεία, ευπρεπίζει το περιβάλλον και γίνεται έτσι πόλος έλξης για τους επισκέπτες, αλλιώς ας μη παραπονιόμαστε γιατί άλλες γύρω περιοχές είναι περισσότερο αναπτυγμένες και γεμάτες κόσμο τις διαφορετες περιόδους του χρόνου (Χριστούγεννα, Απόκριες, Πάσχα, καλοκαίρι).

Σύνθημα ας γίνει για όλους μας: Η καθαριότητα θα μας εξασφαλίσει την υγεία, η ευγένειά μας τις προϋποθέσεις της ανάπτυξης και μόνο έτσι η επαρχία μας θα γίνει ο τόπος που οι επισκέπτες δεν θα θελουν να φύγουν από την όμορφη πραγματι επαρχία μας.

Ας κάνουμε και πάλι μια προσπάθεια, ένα βήμα προς τα εμπρός. **B. Νίκου**

"Κώνωψ επί κέρατος βοός..."

Κάποτε, ένα κουνούπι κάθησε πάνω στο κέρατο βοδιού και τραγουδούσε. Θεώρησε καλό να ερωτήσει, αν ενοχλεί, η παρουσία του. Η απάντηση ήταν: Ούτε όταν ήλθες σε κατάλαβα, ούτε αν φύγεις με ενδιαφέρει...

Και το πίο πάνω είναι σε ερμηνεία κομμάτι από την "Ελληνική Χρηστομάθεια". Αυτό το απάνθισμα της Ελληνικής φιλοσοφίας μου κέντρισε το ενδιαφέρον να ασχοληθώ εδώ με το θέμα της έπαρσης, ή της υπερηφάνειας. Ανθρωπίνως η περηφάνια που προσιδιάζει, ως κάποιο μέτρο, σε λογικό άνθρωπο, θα πρέπει να είναι επιτρεπτή.

Να είναι, όμως, αυτοελεγχόμενη και αυτόνομη. Και δεν εννοούμε εδώ την παραβολική υπερηφάνεια του Φαρισαίου, μέσα στον ιερό ναό που ανέβηκε για να προσευχηθεί, μαζί με τον Τελώνη. Και οι δύο αντιπροσωπευτικοί τύποι στην καθημερινότητα. Και είναι ακόμη γνωστός ο διάλογος μεταξύ Φαρισαίου και Θεού. Ματαιία κομπορρημοσύνη, μικρού ανθρώπου προς τον Δημιουργόν του.

Ο σκοπός της παραβολής είναι να διδαχθούμε ότι ο Κύριος "υπερηφάνοις αντιτάσσεται, ταπεινοίς δε δίδωσι χάριν". Όμως, ο άνθρωπος πλάσθηκε με ελεύθερη βούληση και δεν επεμβαίνει ο Κύριος στη ζωή του. Εξέπεσε βέβαια με το προπατορικό αμάρτημα, από υπέρμετρη αλαζονεία. Η ανεξέλεγκτη καύχηση, η δια του λογικού ορθολογιστική θεώρηση της ζωής, η σατανική επήρεια, ο εγωϊσμός, η ανίερη επανάσταση, εναντίον κάθε συνετού, η φρούδα εκκόλαψη γνώσεων επί παντός επιστητού, μάλλον οδήγη-

σαν τον άνθρωπο στο να εξωκύλει από τον τελικό προορισμό του, που είναι η ηθική τελειοποίηση και η διαιώνιση του είδους. Ο άνθρωπος, έχων τη ροπή προς το κακό, οσημέραι, πολλώ δε μάλλον σήμερα, έχασε τον "μπούσουλα και πορεύεται κατά τις ταπεινές του επιθυμίες. Τι βλέπουμε σήμερα; Τον κόσμο να στροβιλίζεται σε πολέμους με ανυπολόγιστες φθορές, να χάνεται η ισορροπία του και να αναζητεί καλύτερες μέρες μόνο στην ύλη. Και μη προσπαθήσει κανείς να τον αναχαιτίσει από τον "κατάντην" γιατί δεν πρόκειται να εισακουσθεί. Βρίσκει τούτο το δρόμο ευκολότερο προκειμένου να βολεύεται, στις κάθε μορφής ταπεινές επιδιώξεις. Το κουνούπι, μεταφορικά, νόμιζε ότι ενοχλούσε, με το βάρος του και την παρουσία του. Το αυτό φρονούν και πολλοί εκ των ανθρώπων σήμερα. Και ενώ είναι τοποτένιοι, δεν λένε καλημέρα στο δρόμο, ακόμη και σε γνωστούς των. Το βλέμμα των μισάνθρωπων και βδελυρόν αντιπαρέχεται γοργά τους πάντες. Και σήμερα υπάρχουν άνθρωποι και πολλοί μάλιστα, που κάνουν δύσκολο πνευματικό αγώνα, διότι κατενόησαν τη ματαιότητα των εγκοσμίων και επιθυμούν την αιωνιότητα, τη σωτηρία της αθάνατης ψυχής.

Μπορεί αλήθεια ο σημερινός άνθρωπος να στερηθεί την έπαρση; Να γίνει ταπεινός, γλυκός, καταδεκτικός, γαλαντόμος έτοιμος να αδειάσει την αγάπη του, εις τον συνάνθρωπό του; Μπορεί να μεταστραφεί επί το αγαθόν, να γίνει το υπόδειγμα προς μίμηση; Θα μας απαντήσουν" οι παρακούντες εν Ιερουσαλήμ" ναι. Είναι δυ-

νατόν. Ναι, απαντώ και εγώ! Όμως, ο σκοτισμός της διανοίας μας, οι ηδονές της ζωής, ακόμη, τα καθημερινά προβλήματα, αντί να μας φέρουν κοντά στο Θεό, μας απαξένωσαν και τα πάντα εκτελούνται τυπικά στη ζωή.

Η αδιαφορία, ο φονταμελισμός, η αποχαύνωση, ο πανσεξουαλισμός, είναι φανερά σημεία ηθικής καταπτώσεως και πορρώσεως. Πολλοί που διαβάζουν εφημερίδες και περιοδικά, αδιαφορούν για την ουσία και την ποιότητα των θεμάτων που θίγουν, και ενδιαφέρονται όμως για τα πολιτικά.

Για τα θρησκευτικά ούτε λόγος να γίνεται. Βρε άνθρωπε, δεν είσαι μονάχα ύλη, είσαι και πνεύμα και ψυχή.

Γνωρίζεις, ότι όπως πρέπει να φροντίζεις για το σώμα, περισσότερο ακόμη ενδιαφέρεσαι για το πνεύμα. Καθένας μας πρέπει να φέρει την ευθύνη των πράξεών του. Έπαρση ο άλλος; Ταπείνωση εσύ. Μετριοφροσύνη, πραότητας, εγκράτεια. "Το του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ."

Ταλαίπωρε άνθρωπε, πότε θα αντιληφθείς ότι είσαι ένα μηδέν!

Αχιλλεύς Γ. Κολιός

Σχέση ανατροφής και προσωπικότητας

Οι μέθοδοι ανατροφής που χρησιμοποιούν οι γονείς συνδέονται με την διάπλαση της προσωπικότητας του παιδιού.

Σε πρόσφατη έρευνα, σχετική με τους τρόπους διαπαιδαγώγησης των παιδιών, προέκυψαν χρήσιμα συμπεράσματα.

1. Η μητρική υπερπροστασία εκφράζει ένα έντονο μητρικό άγχος, που ωθεί τη μητέρα να ελέγχει συνεχώς τη ζωή του παιδιού της. Αποτέλεσμα: σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα στην ενήλικη ζωή του παιδιού, όπως η κατάθλιψη, ή η τρομερή γονεϊκή εξάρτηση.

2. Οι αυταρχικοί τρόποι ελέγχου της συμπεριφοράς του παιδιού συνδέονται με προβλήματα εξωτερίκευσης, ιδιαίτερα επιθετικότητα κοινωνική, δυσπροσαρμογία κι άλλα. Ο φαύλος κύκλος μεταξύ αυστηρών ποινών και επιθετικότητας είναι υπαρκτός.

Ο έλεγχος αντικοινωνικών πράξεων με ξύλο ή αυστηρότερες ποινές συχνά φέρνει αρνητικά αποτελέσματα, με έντονες αντιδράσεις εκ μέρους των παιδιών.

3. Οι υποστηρικτικοί γονείς που συζητούν με επιχειρήματα και διακριτικά ελέγχουν την συμπεριφορά των παι-

διών, που έχουν πιο θετικά αποτελέσματα, σωστή κοινωνική προσαρμογή και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών.

4. Η ασυμφωνία γονέων σε θέματα ανατροφής, είναι ό,τι πιο χειρότερο μπορεί να συμβεί στη διαπαιδαγώγηση. Οι αρνητικές επιπτώσεις συνδέονται με προβλήματα τόσο ψυχολογικά, όσο και κοινωνικής συμπεριφοράς των παιδιών. (Απόδοση στο σχολείο, επιθετικότητα, προβλήματα σχέσεων με τους γονείς κλπ.).

Η μελέτη των τρόπων ανατροφής έχει ιδιαίτερη σημασία σε μια κοινωνία που υφίσταται τεράστιες αλλαγές στον κοινωνικό, οικονομικό και τεχνολογικό τομέα. Οι αλλαγές στον ψυχολογικό και πολιτιστικό τομέα δεν επιτρέπουν στο άτομο να προσαρμοστεί στις νέες ανάγκες της κοινωνίας, όταν υφίστανται τους παλαιούς απαράδεκτους τρόπους ανατροφής.

Χρειάζεται από τους ειδικούς συστηματικότερη έρευνα και μελέτη στο θέμα αυτό, ώστε τα χρήσιμα συμπεράσματα να βοηθήσουν την οικογένεια, σαν φορέα κοινωνικοποίησης, μεθοδικότερα και αποτελεσματικά.

*Αντωνία Α. Κολλιού
Κοινωνική Λειτουργός*

Οι σύλλογοι της Κόνιτσας

Και άλλοτε αγαπητοί συμπατριώτες, έχω ασχοληθεί με το θέμα των συλλόγων που έχουμε στην Κόνιτσα οι οποίοι έχουν σκοπό την ανάπτυξη και τον καλωπισμό του τόπου μας.

Παλαιότερα είχα γράψει στο περιοδικό Κόνιτσα άρθρο με τον τίτλο πολλοί σύλλογοι για έναν σκοπό και ασφαλώς έχουν όλοι έναν σκοπό, να βοηθήσουν τον τόπο μας προσφέροντας οικειοθελώς τις εργασίες τους σε διάφορα κοινωφελή έργα που έχει ανάγκη ο τόπος μας.

Και τώρα βλέπουμε ένα ευχάριστο γεγονός: πως στην Κόνιτσα ιδρύθηκε και άλλος σύλλογος που και αυτός έχει τον ίδιο σκοπό με τους προηγούμενους. Τους ευχόμεθα λοιπόν να καρποφορήσουν σε έργα και τον ενθουσιασμό αυτό να τον έχουν για πάντα. Και τώρα ας ρίξουμε μια ματιά σε όλους τους προηγούμενους συλλόγους που υπήρχαν τι έχουν να μας παρουσιάσουν από πλευράς έργων. Εκτός από έναν σύλλογο που προϋπήρχε ο οποίος άφησε αρκετά έργα στον τόπο μας, οι άλλοι μπορούμε να πούμε ότι μέχρι τώρα, μικροπράγματα γιαυτό ας μου επιτρέψουν όλα τα μέλη των συλλόγων να τους υποδείξω κάτι το οποίο έχω τονίσει και άλλοτε.

Να αφήσουν όλοι το πνεύμα του ε-

γωϊσμού που τους εμπνέει και να ενωθούν, να κάνουν έναν σύλλογο και να προβλέπει το καταστατικό τους να κάνουν κάθε χρόνο εκλογές ώστε όσοι φιλοδοξούν για αξιώματα να εκλέγονται και να αναλαμβάνουν ώστε οι φιλοδοξίες να γίνονται πράξη και όχι θεωρία. Μόνον έτσι θα μπορέσουν να βοηθήσουν τον τόπο μας διότι η Κόνιτσα έχει ανάγκη από έργα και όχι από συλλόγους. Με την δημιουργία και δεύτερου Μουσείου στην Κόνιτσα δημιουργείται πρόβλημα: για αυτό καλό θα ήτανε εκ μέρους των συλλόγων να ρθουν σε επαφή με τον Δήμαρχο και να του ζητήσουν να τους διαθέσει το παλαιό Δημαρχείο εφ' όσον αποπερατωθεί διότι είναι το μόνο κατάλληλο, και στο οποίο θα πρέπει να συγκεντρωθούν όλα τα εκθέματα των άλλων μουσείων και ότι κατά καιρούς διαθέτει ο καθένας να τα παραδίδει στο Μουσείο. Ο Δήμος σε συνεννόηση με τους συλλόγους θα πρέπει να φροντίσει να υπάρχει άνθρωπος που θα ξεναγεί τους επισκέπτες. Ελπίζω πως τα αγαπητά μέλη των συλλόγων που απαρτίζονται από αξιόπιστα πρόσωπα και αρκετά από αυτά διαθέτουν αρκετή μόρφωση θα το σκεφτούν ώριμα και θα κάνουν αυτό που συμφέρει στον τόπο μας.

Λουκάς Εζνεπίδης

Α. ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ - ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 1994

ΔΗΜΟΣ Η ΕΠΙΧΩΡΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΑΚΥΡΑ	ΛΕΥΚΑ	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΠΟΛ.Α.	Κ.Κ.Ε.	ΣΥΝ.ΑΡ. & ΠΡ.	ΔΗΑΝΑ	ΛΟΙΠΑ
Κονίτσας	1557	42	17	574	537	127	63	98	39	60
Βαρβάρας	76	-	-	18	46	4	-	5	-	3
Παρασκευή	413	5	1	162	164	10	42	13	2	14
Στόπετρας	209	1	2	75	84	12	16	13	1	5
Γηδοχωρίου	149	2	-	41	54	9	18	3	8	14
Μαράντου	170	4	-	44	76	19	1	13	8	5
Κομάτων	89	6	-	25	26	7	4	6	-	15
Σημοχωρίου	106	-	5	31	32	11	6	8	3	10
Κούρμπιανης	165	4	2	58	65	11	5	5	5	10
Κοργοποτάμου	110	2	1	41	46	5	3	7	1	4
Κασράτου	380	6	4	146	123	34	39	6	4	18
Κορσοπηγής	276	8	3	98	41	10	53	41	1	21
Κευθέρου	226	-	2	97	73	12	18	10	2	12
Κεραχής	91	1	-	36	39	7	1	4	2	1
Κλιόρραχης	135	3	1	32	76	8	2	5	2	6
Κοβασιλλών	74	-	-	24	30	11	4	4	-	1
Καλλιθέας	205	5	7	79	60	13	5	17	12	7
Καστανέας	237	2	4	105	47	11	33	19	7	9
Κεφαλοχωρίου										
Καετομηλίτσας"	295	6	-	117	78	18	44	16	1	15
Κλειδωνιάς	234	1	3	96	67	14	12	19	11	11
Καγκάδας	187	2	1	62	64	26	17	9	1	5
Καζίου	227	1	-	80	63	37	7	15	12	12
Κεμισσόπετρας	160	136	2	5	13	1	-	1	1	1
Κολίτσα-Γανα- κίου Μοναστηρι	179	3	1	50	101	8	4	3	4	5
Κολυνδοσκέπ.	120	-	3	21	74	11	2	5	2	2
Κοκάνορα	88	-	-	26	47	5	-	-	7	3
Κοξιάς	87	1	2	34	17	1	23	4	-	5
Κοιδών	62	-	-	30	23	8	1	-	-	-
Κοκλαιοσελίου	172	3	3	42	69	26	11	1	5	12
Κοιτηγής	218	-	3	128	37	5	12	24	2	7
Κοκλαγιάς	181	1	-	68	49	16	32	6	2	7
Κοκλακίου	178	1	2	63	44	18	32	7	2	9
Κοκκρινιάς	132	1	-	54	48	4	7	8	4	6
Κοκκίτου	194	2	3	70	70	9	11	12	9	8
Κοκκισόγιαννης	283	4	4	105	96	17	24	27	1	5
Κοκκισόκας	160	-	2	32	85	9	10	4	6	12
Κοκκισόκων	66	-	-	29	27	-	1	5	-	4

Β. ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 1994

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΑΚΥΡΑ	ΛΕΥΚΑ	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΠΟΛ.Α.	Κ.Κ.Ε.	ΣΥΝ.ΑΡ. & ΠΡ.	ΔΗΑΝΑ	ΛΟΙΠΑ
Αγ. Κοσμά	74	-	-	21	33	5	7	2	4	2
Αγ. Μηνά	70	-	-	31	18	1	10	7	1	2
Αρίστης	266	7	1	76	121	14	8	29	5	5
Ανω Ραβενίων	192	5	2	64	45	14	43	9	-	10
Βασιλικού	396	7	3	105	142	45	39	28	10	17
Βήσσανης	329	5	2	99	132	30	14	8	24	15
Δολιανών	487	12	9	174	145	26	46	31	13	21
Κάτω Ραβενίων	125	3	1	61	25	7	13	9	2	4
Κεφαλοβρύσου	799	9	7	288	280	92	26	54	9	34
Μαυροβουνίου	31	1	-	6	13	1	8	4	-	-
Μεσοβουνίου	111	-	1	57	16	5	14	12	1	5
Παπίγκου	218	4	3	69	84	13	5	7	6	27
Ρουψιάς	58	-	-	23	19	3	9	3	-	1
Ωραιοκάστρου	80	3	5	25	21	2	16	2	1	5

54η Πανελλήνια Ορειβατική Συνάντηση

Αγαπητοί μας φίλοι,

είναι γνωστό σε όλους μας, ότι με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Ιανουαρίου 1994, την διοργάνωση της 54ης Π.Ο.Σ., ανέλαβε ο Σύλλογός μας, για τις 23 και 24 Ιουλίου 1994.

Η εκδήλωση θα γίνει στη ΔΡΑΚΟΛΙΜΝΗ και συμπίπτει με τα 28 χρόνια συμπλήρωσης από τα εγκαίνια του καταφυγίου "ΑΣΤΡΑΚΑ" 20-7-1966 αλλά και τον εορτασμό τότε της 26ης Π.Ο.Σ.

Παράκλησή μας να εντάξετε την εκδήλωση αυτή στα προγράμματά σας και να την κοινοποιήσετε στα μέλη σας εγκαίρως, για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή.

Με το αναλυτικό πρόγραμμα που θα σας στείλουμε αργότερα, θα έχετε κάθε λεπτομέρεια για την εκδήλωση καθώς και τοπογραφικό χάρτη της περιοχής.

Εκ των προτέρων σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας και σας ευχόμαστε καλή αντάμωση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ: Προσέλευση στον χώρο κατασκήνωσης - ελεύθερη ανάβαση στις γύρω κορυφές.

20.00 - 21.00 δείπνο

21.00-24.00 θα ακολουθήσει παραδοσιακό γλέντι με μουσικό συγκρότημα της περιοχής.

ΚΥΡΙΑΚΗ: 7.00-8.00 πρωινό ρόφημα

9.30 αναχώρηση για Δρακόλιμνη (υψ. 2.100 μ.). Πορεία 45'

10.30 ομιλία - χαιρετισμοί της 54ης Π.Ο.Σ. - επίδοση αναμνηστικών.

12.00 λήξη της 54ης Π.Ο.Σ.

Το πρόγραμμα θα τηρηθεί επακριβώς.

Σας ευχαριστούμε και ελπίζουμε στη μεγάλη συμμετοχή σας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ο ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΗΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΕ**ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ**

Στις 9 Μαΐου πέθανε στην Αθήνα σε ηλικία 89 ετών ο Ασημοχωρίτης γιατρός Βασ. Χρήστου.

Ο εκλιπών υπήρξε ένας από τους κορυφαίους γιατρούς της Αθήνας, ένας λαμπρός Ηπειρώτης, ένας θερμός Ασημοχωρίτης. Το όνομά του είναι συνδεδεμένο με σπουδαίες επιστημονικές δραστηριότητες, με μεγάλες πατριωτικές πρωτοβουλίες, με φιλανθρωπικά και κοινωνικά έργα, ευεργεσίες, αλλά, προπαντός, είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις καρδιές των Ασημοχωριτών και των Ηπειρωτών γενικότερα.

Υπήρξε ιδρυτής του συλλόγου Ασημοχωριτών Αθηνών "Η ΠΡΟΟΔΟΣ", τον οποίο ελάμπρυνε με την πενήκονταετή θητεία του ως πρόεδρος, αλλά και ως επίτιμος πρόεδρος, που μέχρι το τέλος της ζωής του διετέλεσε.

Πέραν αυτού αγκάλιασε και στήριξε τους αδελφούς συλλόγους των γύρω χωριών και ενίσχυε πάντα την κάθε ηπειρώτικη προσπάθεια.

Η κηδεία του έγινε στην Αθήνα όπου παρέστη σύσσωμο το διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου και πλήθος συγγενών και φίλων του εκλιπόντος.

Τον επικήδειο λόγο εκ μέρους του Συλλόγου εκφώνησε ο κ. Χριστόδουλος Χολέβας.

"Σεβαστέ μας γιατρέ.

Σεβαστέ επίτιμε πρόεδρε του Συλλόγου μας.

Αξιο τέκνο της ευάνδρου Ηλείου.

Ήλθαμε όλοι εδώ, όλο το Διοικη-

τικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας και όλοι οι χωριανοί για να σου απευθύνουμε τον ύστατο χαιρετισμό, το στερνό αντίο στο μακρινό ταξίδι σου προς την άλλη, την αιώνια ζωή.

Υπήρξες Γιατρέ η ψυχή μας, ο πατέρας μας, ο σύμβουλός μας. Υπήρξες ο πρωτοπόρος προς κάθε πατριωτική πράξη και όλοι κοντά σου αισθανόμασταν η ζεστή αγκάλη του εξαιρετού πατριώτη και η συμβουλή σου προς όλους μας ήταν όρος ζωής.

Αγάπησες από τη νεανική σου ηλικία όλους τους χωριανούς, όλους τους πατριώτες των κοντινών χωριών, όλους τους Ηπειρώτες. Αγωνίσθηκες για κάθε τι το ηπειρώτικο και πρωτοστάτησες στην ίδρυση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Υπήρξες εξέχον στέλεχος και παράγων της Χειρουργικής Εταιρείας Αθηνών και ανέπτυξες πλείστα όσα θέματα υψηλού επιστημονικού ενδιαφέροντος σε πλείστα Πανελλήνια ιατρικά συνέδρια.

Εμείς όμως σε γνωρίσαμε καλύτερα από την αγάπη σου προς το Σύλλογό μας. Υπήρξες ο ιδρυτής του και ο πρόεδρος του για πενήντα ολόκλητα χρόνια και στη συνέχεια ο ισόβιος επίτιμος πρόεδρος.

Όταν μιλούσες για το Σύλλογο και τα μέλη του, πλημμύριζες, από χαρά και εξαντλούσες όλο το ενδιαφέρον σου για κάθε θέμα και πρόβλημα που τον απασχολούσε.

Αποκορύφωμα όμως αυτής της απέραντης αγάπης σου προς το Σύλλογο, τους χωριανούς και το χωριό μας, εί-

ναι ότι και μετά θάνατον αφήνεις άφθονα τα ελέη σου, όπως πληροφορούμαστε, προς τους αγαπημένους σου.

Μ' αυτά τα λόγια σε αποχαιρετούμε σεβαστέ μας Γιατρέ.

Σου υποσχόμαστε ότι η μνήμη σου θα είναι αιώνια.

Ευχόμαστε στον καλό Θεό να σε αναπαύσει στα Ουράνια σκηνώματά

Του, στη δε λατρευτή σύζυγό σου Τριάδα, που τόσο υποδειγματικά στάθηκε δίπλα σου σε όλη τη ζωή, να παρέχει άφθονα την παρηγοριά και το έλεός Του.

Αιωνία σου η μνήμη

Επικήδειους λόγους εκφώνησαν επίσης οι πρωτ. Τιμόθεος Χρήστου και Αλ. Χριστόπουλος, συγγενείς του εκλιπόντος.

Δημ. Γ. Γεωργιάκης

Ενας συνεχιστής της Ηπειρώτικης παράδοσης

Ο γνωστός Ασημοχωρίτης γιατρός Βασ. Χρήστου, που πέθανε πρόσφατα στην Αθήνα, άφησε με διαθήκη όλη σχεδόν την περιουσία του στο Σύλλογο Ασημοχωριτών στον οποίο ήταν για πολλές δεκαετίες πρόεδρος.

Η περιουσία ανέρχεται στο ποσό των πεντακοσίων (500) εκατομμυρίων με ετήσια έσοδα από ενοικίαση ακινήτων, γύρω στα πέντε εκατομμύρια δρχ.

Τα έσοδα, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη, θα πηγαίνουν για έργα στο Ασημοχώρι, για υποτροφίες σε άπορους νέους, για γαμήλια δωρεά σε φτωχά κορίτσια, για έκδοση βιβλίων, λαογραφικού κυρίως περιεχομένου κ.ά.

Εκείνο που προκαλεί μεγαλύτερη εντύπωση, είναι ότι ο διαθέτης δεν πε-

ριορίζεται στο χωριό του, αλλά επεκτείνει τους αγαθοεργούς σκοπούς του και σε μερικά ακόμη χωριά απ' το δικό του.

Σε μια εποχή που οι άνθρωποι έχουν θεοποιήσει το χρήμα και το ατομικό συμφέρον κυριαρχεί στις σχέσεις τους, το παράδειγμα του Β. Χρήστου μας στέλνει ένα αισιόδοξο μήνυμα, ότι σ' αυτή τη σημερινή λαίλαπα η οποία καταστρέφει, ιδανικά και οράματα, υπάρχουν και Άνθρωποι (με κεφαλαίο Α) που γίνονται φωτεινοί σηματοδότες του καλού.

Η Ήπειρος έχει παλιά παράδοση στην ευποιία και ο εκλιπών Β.Χ. είναι ένας από τους συνεχιστές αυτής της παράδοσης. Μακάρι, το παράδειγμά του να το ακολουθήσουν και άλλοι, σ' άλλα χωριά, και στο δικό μου....

Σ.Τ.

Νεκρολογία ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΕΝΕΤΗΣ

Η Οξυά πενθεί βαριά και δικαιολογημένα, γιατί έχασε το πιο ακριβό της τέκνο, τον ευεργέτη της, τον Αποστόλη. Ο Αποστόλης γεννήθηκε στην Οξυά το 1916. Από μικρός πήρε το δρόμο της βιοπάλης, δουλεύοντας σαν μαραγκός. Ο ιταλοελληνικός πόλεμος βρίσκει τον Αποστόλη με το όπλο στο χέρι και με αφάνταστες δυσκολίες πέρασε τα χρόνια της κατοχής και της Εθνικής μας Αντίστασης, στην οποία πήρε ενεργό μέρος. Μετά την απελευθέρωση ο Αποστόλης κατεβαίνει στα Γιάννινα. Οι τεχνικές του ικανότητες και το δημιουργικό του πνεύμα τον βοηθούν να αναπτύξει έναν κύκλο εργασιών και σύντομα αναδειχνεται σε έναν απ' τους μεγαλύτερους κατασκευαστές πολυκατοικιών στα Γιάννινα. Μα ο Αποστόλης δεν ξεχνάει ποτέ τη ρίζα του, το χωριό του, που τόσο αγαπούσε και για το οποίο έκανε πολλά. Έργο δικό του είναι το οστειοφυλάκιο, η Αγία Τριάδα και το στολίδι στο χωριό μας, ο Αη Δημήτρης. Ανώτερη έκφραση της αγάπης του Αποστόλη για το χωριό, ήταν η δωρεά στο σύλλογο του χωριού ακίνητου στα Γιάννινα, ο οποίος με τη σειρά του δικαιολογημένα τον ανακήρυξε σε μεγάλο ευεργέτη, αυτόν και τη γυναίκα του Ειρήνη και τα ονοματά του στολίζουν το κοινοτικό γραφείο του χωριού μας, μαζί με το όνομα του άλλου ευεργέτη μας Γιαννούλη Κουκουμπάνη. Το μεγάλο

ατύχημα που τον βρήκε να πέσει απ' τη σκαλωσιά, είχε σαν αποτέλεσμα να σταματήσει κάθε δραστηριότητά του και το χειρότερο απ' όλα να τον καθλώσει 10 χρόνια στο κρεβάτι των πόνων. Όλο το χωριό ενιωθε τους πόνους του, ψυχικά ήταν κοντά του, αλλά το κύριο βάρος το σήκωνε η οικογένειά του και ιδιαίτερα η γυναίκα του Ειρήνη, στην οποία αξίζει κάθε ΕΠΑΙΝΟΣ. Στις 19 του Μάη ο χάρος έκοψε το νήμα της ζωής του Αποστόλη. Όλοι οι συγγενείς, πολλοί φίλοι και συνεργάτες του, συνόδεψαν το νεκρό απ' τα Γιάννινα ως την Οξυά. Στην επικήδεια ομιλία του ο ιερέας του χωριού Παπαδημήτρης Μαργαρίτης εξήρε την πατριωτική δράση του αποθανόντος. Στη δράση του αποθανόντος αναφέρθηκε και ο κ. Αν. Μάντζιος απ' τα Γιάννινα, προσφέροντας διάφορα χρηματικά ποσά στη μνήμη του, για αποπεράτωση έργων στην Οξυά, αλλά και στα Γιάννινα. Εκ μέρους της Επιτροπής του συλλόγου Οξυάς "Ο Άγιος Νικόλαος", το νεκρό αποχαιρέτησε ο Θανάσης Πορφύρης γραμματέας της επιτροπής του συλλόγου στο χωριό, τελειώνοντας την ομιλία του με τα παρακάτω λόγια. "Έκανες πολλά για το χωριό. Το όνομά σου χαράχτηκε βαθιά στις καρδιές μας. Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Κοιμήσου ήσυχος. Αιώνια σου μνήμη. Ας είναι ελαφρό το χώμα της Οξυάς μας που θα σε σκεπάσει".

Θ.Π.

Στη μνήμη του, η Επιτροπή του συλλόγου Οξυάς "Ο Άγιος Νικόλαος" προσφέρει 5.000 δρχ. στο περιοδικό "Κόνιτσα" για ενίσχυση να μπορεί να συνεχίζει το φιλόπονο έργο του.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις 24/4, πραγματοποιήθηκαν στο Δημαρχείο της Κόνιτσας οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. αντιπροσώπων για τριτοβάθμιες κλαδικές συνεταιριστικές οργανώσεις και νέου εποπτικού Συμβουλίου των αγροτικών συναιτερισμών Κόνιτσας - Ζαγορίου - Μετσόβου.

Εκλέχτηκαν οι:

Ντασταμάνης Γιάννης, Γρούνας Δημ. Ζάνος Στεφ. Παπαμιχαήλ Θωμάς, Στεργίου Στεφ. Σταγκογιάννης Αθαν. και Ρίζος Παντελής.

Με την Πρωτομαγιά συνέπεσε φέτος το Πάσχα και στην επαρχία μας ήρθε αρκετός κόσμος από τις πόλεις. Ξενοδοχεία και νοικιαζόμενα δωμάτια εξυπηρέτησαν αρκετούς επισκέπτες τις ημέρες των γιορτών.

* Σε συνεδρίαση, τις 6/5, το Ν. Συμβούλιο Ιωαννίνων, ψήφισε μεταξύ των άλλων, πιστώσεις από το πρόγραμμα ΣΑΝΤ-2 για την επαρχία της Κόνιτσας 1 δισεκατομμύριο για το δρόμο Κόνιτσα - Δίστρατο και διακλάδωση προς Βρυσοχώρι, καθώς και το ποσό των 70 εκ. για δρόμο προς το Πληκάτι.

Χρηματοδότηση για ύδρευση ορισμένων Κοινοτήτων.

Για το Δήμο Κόνιτσας, χρηματοδότηση για ολοκλήρωση επέκτασης Γυμνασίου-Λυκείου με το ποσό των 81 εκ. δρχ.

Για αποχετευτικά 14 εκ. και ύδρευση 60 εκ.

Για λειτουργικές δαπάνες Σχολείων, 2,27 εκ.

* Στις 7/5 επισκέφτηκε την Κόνιτσα ο Υπουργός Γεωργίας κ. Γ. Μωραΐτης.

* Στις 8 επισκέφτηκε την Κόνιτσα η Ευρωβουλευτής του Συνασπισμού κ.

Θεοδωρακοπούλου.

* 10/5. Συνάντηση με τους κατοίκους στην Α. Κόνιτσα είχε ο δήμαρχος και συζήτηση για την επίλυση διαφόρων προβλημάτων της συνοικίας.

* Στις 12/5 γιορτάστηκε η πρωτομαγιά επειδή φέτος συνέπεσε με το Πάσχα.

* Στις 15/5 η ορειβ. ομάδα Κόνιτσας πραγματοποίησε ανάβαση στη Δρακόλιμνη και το χιονισμένο Σμόλικα.

* Στις 17/5 επισκέφτηκαν την Κόνιτσα με λεωφορεία οι Υπουργοί της ΕΟΚ μετά το συνέδριο που έγινε στα Γιάννινα. Συνοδεύονταν από υπηρεσιακούς παράγοντες και πολλούς δημοσιογράφους. Η Δημ. Αρχή τους υποδέχτηκε στην Κεντρ. Πλατεία με ρακή και λουκούμι. Αφού παρακολούθησαν τοπικούς χορούς από το χορευτικό των μικρών παιδιών, αναχώρησαν για Μπουραζάνι.

* Στις 30/5, επισκέφτηκε την Κόνιτσα στα πλαίσια της προεκλογικής του εκστρατείας, ο αρχηγός της Πολ. Ανοιξης κ. Α. Σαμαράς.

* Στις 4/6 πραγματοποίησε επίσκεψη στην Κόνιτσα ο Υπουργός Γεωργίας κ. Μωραΐτης.

* Στις 12/6 έγιναν οι Ευρωεκλογές (τ' αποτελέσματα σε άλλη σελίδα).

* Από το βιβλιοπωλείο "ΔΩΔΩΝΗ" στα Γιάννινα έγινε στις 14/6 εκδήλωση για την παρουσίαση του βιβλίου "Χορός και Κοινωνία" που εκδόθηκε από το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Κόνιτσας.

Το βιβλίο, που επιμελήθηκε ο λέκτορας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Βασίλης Νιτσιάκος, περιέχει εισηγήσεις που έγιναν κατά το περσινό

ήμερο "Παράδοση και επικοινωνία"
ο Δήμο Κόνιτσας.

Την παρουσία έκανε ο καθηγητής
πανεπιστημίου κ. Μηνάς Αλεξιάδης.
παραβρέθηκαν πανεπιστημιακοί δά-
δαλοι άνθρωποι των γραμμάτων, ο
μαρχος Κόνιτσας, δημοτικοί σύμ-
βουλοι και αρκετός κόσμος, που μαζί
την πνευματική τροφή του βιβλίου,
κίμασαν και τις σπιτικές πίτες και
ρακί από την Κόνιτσα.

* Στις 27/2 έγιναν αρχαιρεσίες στο
ύλλογο Ασημοχωριτών Αθηνών "Η
ΡΟΟΔΟΣ".

Εκλέχτηκαν στο Δ.Σ. οι παρακάτω:
Νικ. Ζήκος Πρόεδρος, Χριστ. Χο-
βας Αντιπρόεδρος, Δημ. Γεωργάκης
ραμματέας, Κων. Γεωργίου Ταμίας,
εφ. Πανταζής Μέλος, Στυλ. Νούτσης
έλος, Βασ. Γιαννούλης Μέλος.

* Η Εταιρεία Ηπ. Μελετών και ο
υρωπ. Σύνδεσμος οργάνωσαν στις
3/6 διάλεξη στο Πνευμ. Κέντρο της
Η.Μ. Ομιλητής ήταν ο Πρόεδρος Α-
ελφοτήτων Επαρχ. Κόνιτσας κ. Μιχ.
αρτσέκης. Θέμα: "Προστασία της
ολιτιστικής κληρονομιάς και
ατήρηση της Εθν. ταυτότητας στα
λαίση της ενωμένης Ευρώπης".

* Στις 19-20 πραγματοποιήθηκε
την Κόνιτσα Ελληνοαλβανική Συνά-
τηση για την προστασία του περιβάλ-
οντος. Στη διάρκεια της παραμονής
ων συνέδρων στην πόλη μας, ξε-
αγήθηκαν θαυμάζοντας τις ομορφιές
ης Κόνιτσας και των περιχώρων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

* Ο Απόστολος Νικολάου Λέτσιος
και η σύζυγός του Κική απόχτησαν
την Αθήνα αγοράκι στις 7/5/94.

* Στα Γιάννινα, ο Κώστας και η Ε-
λένη Αγόρου, απόχτησαν στις 19/5 το
δεύτερο αγοράκι τους.

* Ο Σπύρος και η Αλέκα Γκαβίνου
απόχτησαν αγοράκι στην Αθήνα, στις
6/6. Ο Σταύρος και η Βασιλική Κυρτσό-
γλου στην Κόνιτσα απόχτησαν αγορά-
κι στις 27/6/94.

Βαπτίσεις:

Ο Γιώργος και η Μαρία Νούτσου
βάφτισαν στην Κόνιτσα την κορούλα
στις 8/5. Ονομα: Μαριάνθη.

* Ο Θεόδωρος και η Ιωάννα - Κρυ-
σταλία βάφτισαν στην Κόνιτσα την κο-
ρούλα τους (1/5). Ονομα: Ισμήνη.

* Ο Βασίλης και η Παρασκευή Κω-
στάκη, βάφτισαν στην Πουρνιά τα δί-
δυμα αγοράκια τους. Ονόματα:
Χρήστος - Αχιλλέας. Νονοί: Χρήστος
και Ροδάνθη Κοντογιάννη (7-5-94).

* Ο Μιχάλης και η Κυριακή Οικο-
νόμου, βάφτισαν στην Κόνιτσα το γιό-
τους στις 22/5. Ονομα: Αθανάσιος.

* Ο Χρήστος και η Κατερίνα Λύτου
βάφτισαν στην Κόνιτσα την κορούλα
τους στις 26/5. Ονομα: Ελένη.

* Στις 29/5 βάφτισαν στην Κόνιτσα
το κοριτσάκι τους ο Θωμάς και η Αν-
θούλα Ντάμα. Όνομα: Κωνσταντίνα.

* Ο Δημήτρης και η Φρειδερίκη Κυρ-
τσόγλου βάφτισαν στην Κόνιτσα το α-
γοράκι τους. Όνομα: Στέφανος.

Ο Γιώργος και η Ελένη Κορέτση βά-
φτισαν το αγοράκι τους στην Αθήνα
στις 29/5/94, όνομα Παύλος.

Γάμοι:

* Στις 2/5 παντρεύτηκαν στην Κό-
νιτσα, ο Σπύρος Αθανασίου και η Αν-
δρονίκη Μάκκα.

* Στις 2/5 έγιναν στο Επταχώρι οι
γάμοι του Νίκου Κοτσώνη και της Χρι-
στίνας Παπαχρήστου από το Ελεύθε-
ρο.

* Στην Κόνιτσα έγιναν στις 7/5 οι γάμοι του Ιωάννη Γέγιου και της Μαρίας Κατσίκη από το Γρεβενίτι.

Στο νομό Ημαθίας ιδρύθηκε Πολιτιστικός Σύλλογος Ηπειρωτών.

Εκλέχτηκαν στο Δ.Σ.:

Ο Τάσος Βασιάδης, Πρόεδρος

Ο Βασίλης Τζώτζης, Αντ/δρος

Ο Κώστας Καραγιώργος Γεν. Γραμματέας.

Θάνατοι:

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα, τον Απρίλη ο Μιχάλης Στρατσιάνης ετών 71. Καταγόταν από την Εξοχή αλλά είχε εγκατασταθεί και εργαζόταν στην Αθήνα περίπου από το 1950.

* Πέθανε το Μάη στην Αθήνα ο Βασίλης Αριστείδης Κίτσιος ετών 80. Ο νεκρός μεταφέρθηκε και κηδεύτηκε στο χωριό του την Πηγή.

* Πέθανε τον Ιούνη στην Πηγή η Μάρθα Μπουζούλα ηλικίας άνω των 90 ετών. Ο γιός της Χρήστος Νικ. Μπουζούλας, μαχητής του ΕΛΑΣ είχε σκοτωθεί στις εμφύλιες συρράξεις μεταξύ ΕΛΑΣ-ΕΔΕΣ το 1944 - 45. Πέρασαν 50 περίπου χρόνια και η Μάρθα Μπουζούλα μόλις πριν ένα χρόνο και ενώ βρισκόταν στο χείλος του τάφου, πήρε επιτέλους σύνταξη για το σκοτωμένο παιδί της με βάση το νόμο για την άρση των συνεπειών του εμφυλίου πολέμου.

* Πέθανε και κηδεύτηκε στις 21 Απρίλη στο νεκροταφείο Ηλιούπολης ο συμπατριώτης μας Βασίλης Καραμπέτσης. Κατάγονταν από το χωριό Εξοχή, απ' όπου έφυγε την εποχή των μεγάλων διωγμών και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε και δημιούργησε οικογένεια. Τακτικός συνδρο-

μητής και αναγνώστης του περιοδικού μας παρακολουθούσε με ενδιαφέρον τη ζωή των χωριών μας και της επαρχίας μας.

Το νεκρό αποχαιρέτησε ο παλιός δάσκαλος της Εξοχής Λάμπρος Βλάχος.

* Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στις 4 Ιούνη στο νεκροταφείο Ζωγράφου η Ελένη Αδάμου. Ήταν σύζυγος του Πυρσογιαννίτη Ευρωβουλευτή του Κ.Κ.Ε. Τάκη Αδάμου, που πέθανε πριν δύο χρόνια.

* Στη Λάρισα πέθανε η Φρόσω σύζυγος Χρήστου Μουχαμπίρη ή Αθανασίου, από το Παλιοσέλι.

* Στις 9/5 πέθανε στην Αθήνα σε ηλικία 89 ετών ο Ασημοχωρίτης γνωστός γιατρός, Βασίλειος Χρήστου.

* Στην Αγ. Παρασκευή πέθανε ο Αχιλλέας Ζιούλης, ετών 79.

* Στις 24/5 πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό του Πάδες, ο Αλέκος Γιαννούσης, ετών 89.

* Την ίδια μέρα και στο ίδιο χωριό κηδεύτηκε και η Στεργιανή Τσούκα που πέθανε στα Γιάννινα, σε ηλικία 88 ετών.

* Πέθανε στα Γιάννινα στις 19/6/9 η Αρετή Λάμπρου από τη Μελισσόπετρα, ετών 53.

* Στις 24/5 κηδεύτηκε στη Θεσ/νίκη ο Παδιώτης Στέργιος Ι. Τσιουμάνης ετών 82, παλιός συνδρομητής του περιοδικού μας.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το διοικητικό Συμβούλιο της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΟΥΜΑΝΗΣ ΑΤΕΒΕ μόλις πληροφορήθηκε τον θάνατο του Προέδρου της ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΤΣΙΟΥΜΑΝΗ αποφάσισε τα εξής:

1. Να σταλεί ψήφισμα στον ημερήσιο τύπο της Θεσσαλονίκης για την απώλειά του.

2. Να εκφραστούν τα θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

3. Να παραστεί το Συμβούλιο στην εκφορά αυτού.

4. Να κατατεθεί στεφάνι στην σορό του.

5. Να κατατεθεί χρηματικό ποσό στο χωριό ΣΟΣ.

6. Να διατεθεί χρηματικό ποσό στο χωριό Πάδες Ιωαννίνων για την κατασκευή αντιπροσωπευτικού έργου στην μνήμη του και 5.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ".

* Πέθανε στην Αθήνα σε ηλικία 81

ετών ο Αλεξ. Μαμόπουλος, πρόεδρος επί είκοσι χρόνια της "ΗΠΕΙΡ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ" και υπεύθυνος του θαυμάσιου περιοδικού της. Άφησε πλούσιο συγγραφικό έργο, λαογραφικού, κυρίως περιεχομένου.

* Πέθανε στη Λάρισα ο Δημήτριος Τζίμας ετών 72, και κηδεύτηκε στην Κόνιτσα, στις 2/6.

* Σε ηλικία 90 ετών πέθανε στην Κόνιτσα η Κωνσταντώ Γρηγορίου, στις 25/6.

* Στη μνήμη του Δημητρίου και Γιάννη Χούψια, η Άννα Τρυφωνίδου προσφέρει στο περιοδικό "Κόνιτσα" το ποσό των 3.000 δρχ.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στο χωριό Εξοχή Κόνιτσας η περιουσία του Ιωάννη Τακιάδη.
Πληροφορίες: Τηλεφ. (0691) 91019 - 91054.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ή δίνεται με αντπαροχή φανταστικό, πανοραμικό, επαγγελματικό, γωνιακό οικόπεδο 980 τ.μ. στην όμορφη Κόνιτσα, δίπλα από τη Μητρόπολη.

Τηλ. Κόνιτσα 22480
Αθήνα 6845884

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Οικόπεδο, γωνιακό 1300 τετραγωνικών μέτρων με οικοδομή 380 τετρ. μέτρων, που στεγάζεται σήμερα το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσης, με μηνιαίο μισθωμά 90.000 δρχ.
Οικοδομούνται συνολικά 1040 τετραγ. μέτρα σύν τα υπόγεια.

Πληροφορίες.
Τηλ. 01 7517136 & 752530

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Αγροτεμάχιο 17,5 στρεμ. πλησίον της Εθνικής Οδού στην Κόνιτσα.
Πληροφορίες:
Τηλ. 0655-22412

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Τσάνος Νικ. Ιταλία	λπρ. 50.000	Καραγιάννη Ερμ. Θεσ/νίκη	1.000
Πορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία .	φρ. 150	Τσουμάνης Γεωργ. Θεσ/νίκη . . .	1.400
Φίτσιου-Μάνθου Αναστ.		Αναστασόπουλος Μιχ. Πάτρα . .	1.000
Ελβετία	5.000	Ραμαντάνης Δημ. Γρεβενά	2.000
Αφοί Ταμπάκη, Γιάννινα	3.000	Σταυρίδης Δημ. Κόνιτσα	1.000
Αναστασίου Αγνή, Αθήνα	5.000	Κουτρομπίνας Δημ. Καστοριά . .	2.000
Ζάρου Ευγενία, Αθήνα	3.000	Μακρής Γεωργ. Καστοριά	2.000
Ρούβαλης Σπ. Αλεξάνδρεια	2.000	Τσιουμάνης Στεργ. Θεσ/νίκη . . .	2.000
Μήτσικας Νεοπτ. Νικάνορας	1.500	Κορτσινόγλου Αναστ. Αθήνα	2.000
Σκούφιας Δημοσθ. Γιάννινα	1.000	Γκουντουβά Νίκη Αθήνα	5.000
Αρβανίτης Θωμάς, Αθήνα	1.000	Ξύδη Άσπα Αθήνα	2.000
Φασούλης Κων. Πάτρα	2.000	Χαρισιάδης Γεώργ. Γιάννινα	5.000
Βαφόπουλος Κων. Αθήνα	2.000	Ζήδρου Δήμητρα, Γιάννινα	1.000
Τούσιας Θεοδ. Καμάρες Πατρών	5.000	Γεωργιάδης Χαρ. Γιάννινα	1.500
Παπανικολάου Νικ. Αθήνα	3.000	Σίμος Ιωαν. Γιάννινα	1.000
Δούκας Κων. Αθήνα	2.000	Πέτσιος Αντ. Γιάννινα	1.000
Κατσαρός Κων. Αθήνα	1.000	Μανώλης Θεοφ. Θεσ/νίκη	2.000
Χουλιάρης Παύλος, Κόνιτσα	1.000	Παπαχρήστου Αρετή Αθήνα	3.000
Χατζής Σωτ. Θεσ/νίκη	1.000	Βυζούρης Βασ. Αθήνα	1.000
Πλατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	2.000	Κοκοβές Παν. Αθήνα	1.000
Τρέσκας Κοσμάς Αθήνα	1.000	Γεράσης Αθαν. Αθήνα	1.000
Ράπτης Ανδρ. Τράπεζα	1.000	Ντάφλης Λάμπρος, Κόνιτσα	5.000
Γκαρίπης Κων. Θεσ/νίκη	3.000	Αμπάζ Χατέμ, Κόνιτσα	1.000
Λύρας Δημ. Θεσ/νίκη	4.000	Ευαγγέλου Ουρανία, Κόνιτσα	1.000
Στεργίου Μαν. Θεσ/νίκη	1.500	Τσίμας Νικ. Οξυά, ...	1.000
Λύρας Ταξ. Κόνιτσα	1.500	Βαρδάκης Πασχ. Αθήνα	1.500
Μπόγδος Δημ. Αθήνα	2.000	Τσίμα Ελλη, Αθήνα	1.000
Καραμπέτσης Δημ. Αθήνα	3.500	Ζούκης Χρ. Αθήνα	1.000
Μουκοβίνας Κων. Μεσοβούνι	1.000	Βασιώτη Αικ. Αθήνα	2.000
Θεοδώρου Άννα, Κόνιτσα	1.000	Παπαχρήστου Ευριπ. Αθήνα	1.500
Θεοδώρου Λάμπρος, Αθήνα	1.000	Δημαρέλης Κων. Αθήνα	1.500
Μανδαλίδου Βεατρίκη, Αθήνα	2.000	Πορφύρης Χαρ. Εξοχή	1.000
Μπούσμπουλας Στ. Πειραιάς, ...	5.000	Γκότζος Αλ. Κόνιτσα	1.000
Πλατή Ελισάβετ Κόνιτσα	2.000	Γκιοξάρη Δήμητρα, Κόνιτσα	2.000
Κοτόπουλος Αθαν. Μελισσόπετρα	2.000	Τζιάλλας Φώτ. Κόνιτσα	1.500
Αγγέλη Φρειδ. Θεσ/νίκη	3.000	Παπαχρήστου Μαρία, Ελεύθερο . .	1.500
Δήσιος Γεωργ. Αθήνα	1.000	Τσίπας Νικ. Αθήνα	2.000
Δήσιος Γεωργ. Κόνιτσα	1.000	Μηναδάκη Μαρία, Αθήνα	1.000
Κατσαμάνης Δημ. Δροσοπηγή	3.000	Κατσάνος Φωτ. Ρόδος	3.000
Πασχάλης Γεώργ. Κόνιτσα	2.000	Πασσιάς Χρ. Ηλιόρραχη	2.000
Εξάρχου Κων. Πηγή	1.000	Σουφλέρης Απόστ. Καλόβρυση . .	1.000
Σκούφιας Γεωργ. Πρέβεζα	3.000	Σδούκος Σωτ. Αθήνα	3.000
Μαρκόπουλος Σπ. Γιάννινα	2.000	Μακάριος Βασ. Κόνιτσα	3.000
Τασούλα-Κωλέττη Παν. Τρίκαλα	3.000	Σοΐλου Σελήμ Κομοτηνή	3.000
Κούγιας Παν. Κόνιτσα	2.000	Χήρας Δημ. Κόνιτσα	1.000
Φασούλης Τάσος Κεφαλοχώρι	1.000	Πορέτσης Μηνάς, Εξοχή	2.000
Παπαλάμπρου Δημ. Αθήνα	3.000	Μπάκας Βασ. Θεσ/νίκη	2.000
Μήτσης Κων. Θεσ/νίκη	2.000	Παπαγεωργίου Βασ. Αθήνα	1.000
Μήτση Θεοδώρα, Θεσ/νίκη	2.000		

Π. ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.

Διαμερίσματα - Καταστήματα

Αντιπαροχαί

Ελλάνη 4-6

Τηλ. 32989-33207

Ιωάννινα

Fax 33207

HOTEL "ΑΩΟΣ,,
RESTAURANT - BAR

ΕΡΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

Ν.Μ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8

ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απόγευμα 5.00 - 9.30

και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντεβού

ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22

ΤΗΛ. 426.951

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Δημήτριος Ν. Καζαμίας

Εμ. Μπενάκη 24

Τηλ. 3627 - 725

ΕΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΕΙΔ. ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

ΘΕΜΙΔΟΣ 4 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΦΛΟΙΑΣ 23 »

ΕΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΠΤΗ 6 - 8 ΜΜ

ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 80 24 122

80 69 013

ΤΗΛ. ΝΟΣ. 68 27 940

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ Π. ΜΗΤΡΗ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΚΡΑΤΙΑΣ 343

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΠΡΩΙ 9.00 - 1.00

ΕΣ

ΑΠΟΓ. 5.00 - 8.00

17 279

ΕΚΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΟΝΙΤΣΑ

Γάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ 'ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ'

ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 66
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88

Κόνιτσα

ΚΟΝΙΤΣΑ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΑΤΟΙΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΓΣΛΗΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΟΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟΣ

ΣΠ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΤΡΩΝΟΣ
ΤΗΛ 51 38315